

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสอบคัดเลือกเข้าศึกษาต่อในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย มีดังนี้

1. ประวัติการสอบคัดเลือกบุคคลเข้าศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา ทบวงมหาวิทยาลัย
2. การสอบคัดเลือกด้วยระบบโควตาและวิธีพิเศษ
3. การรับนักศึกษาในมหาวิทยาลัยของต่างประเทศ
4. งานวิจัยอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการสอบคัดเลือกเข้ามหาวิทยาลัย

1. ประวัติการสอบคัดเลือกบุคคลเข้าศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา ทบวงมหาวิทยาลัย

การสอบคัดเลือกบุคคลเข้าศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา ทบวงมหาวิทยาลัย แบ่งออกเป็น 2 ระยะ คือการสอบคัดเลือกก่อนการจัดตั้งทบวงมหาวิทยาลัย และการสอบคัดเลือกโดยทบวงมหาวิทยาลัย

(1) การสอบคัดเลือกก่อนการจัดตั้งทบวงมหาวิทยาลัย

การสอบคัดเลือกนักเรียนที่มีคุณสมบัติ เหมาะสมให้เข้าศึกษาต่อใน สถาบันอุดมศึกษาก่อนปีการศึกษา 2503 ให้แต่ละมหาวิทยาลัยซึ่งมีอยู่ 5 แห่ง ในขณะนั้น คือ มหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์ (ปัจจุบันคือมหาวิทยาลัยมหิดล) มหาวิทยาลัยศิลปากร มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยและมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ สอบคัดเลือกนิสิตนักศึกษาเอง

สำนักงานสภาการศึกษาแห่งชาติ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติในปัจจุบัน) ได้จัดตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 14 กุมภาพันธ์ 2502 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2519 : 2) ได้ทำหน้าที่ช่วยกำหนดวันสอบของแต่ละมหาวิทยาลัย มิให้ซ้ำกันตั้งแต่ปีการศึกษา 2503 นอกจากนี้ก็ยังศึกษาตัวเลขจำนวนผู้สมัคร และผู้ที่สอบเข้าได้เพื่อดูแนวโน้มของนิสิตนักศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้ แม้ว่าในระยะแรก ๆ การดำเนินการสอบคัดเลือกจะยังไม่เห็นปัญหาชัดเจน เนื่องจากจำนวนผู้สมัครสอบมีไม่มากนัก แต่ก็เห็นปัญหว่านักเรียนคนหนึ่ง

จะสมัครเข้าศึกษาในมหาวิทยาลัยหลาย ๆ แห่ง ถ้าเป็นผู้ที่เรียนดีจะสอบเข้าได้ทุกแห่งที่สมัคร และเมื่อต้องเลือกเข้าเรียนเพียงแห่งเดียว นักเรียนจึงต้องสละสิทธิ์ที่สอบได้ในที่อื่น ๆ ทำให้เกิดปัญหาที่ว่างในมหาวิทยาลัยที่มีผู้สละสิทธิ์ดังกล่าว

ปี พ.ศ. 2503 กำแพง พลาญกูร เลขาธิการสภาการศึกษาแห่งชาติ สดางค์ มงคลสุข รมต.คณะวิทยาศาสตร์การแพทย์ มหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์ ได้มีความเห็นร่วมกันที่จะทดลองสอบคัดเลือกเข้าศึกษาในมหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์ และมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ร่วมกัน ทั้งนี้เพื่อให้ผู้ที่ประสงค์จะเข้าศึกษาในมหาวิทยาลัยทั้งสองแห่งนี้ ได้มีโอกาสเลือกทั้งสองมหาวิทยาลัยได้ในการสมัครเพียงครั้งเดียว ทำให้สิ้นเปลืองค่าใช้จ่ายน้อย และให้เวลาการเตรียมตัวและสอบเพียงครั้งเดียว นอกจากนี้ยังจะทำให้ที่ว่างซึ่งเกิดจากผู้สอบเข้าได้มหาวิทยาลัยหนึ่งสละสิทธิ์ในอีกมหาวิทยาลัยมีน้อยลง จึงทำให้คณะ/ประเภทวิชาต่าง ๆ สามารถรับนักศึกษาได้เต็มตามจำนวนที่ต้องการได้ (กำจร มนูญกุล 2528 : 1-2)

อีกประการหนึ่งสถาบันอุดมศึกษาประเภทจำกัดรับ ยังมีความสามารถในการรับผู้เรียนได้ในระดับหนึ่งเท่านั้น เมื่อจำนวนผู้สำเร็จชั้นประโยคเตรียมอุดมศึกษา มีจำนวนสูงมากขึ้น ความต้องการเข้าศึกษาต่อระดับอุดมศึกษาจึงมีมากขึ้น ประกอบกับสถาบันอุดมศึกษาแต่ละแห่งไม่สามารถรับนักเรียนเข้าศึกษาได้มากขึ้นกว่าเดิมเท่าใดนัก จนอาจก่อให้เกิดปัญหาการจัดที่ที่จะรับนักเรียน ด้วยเหตุดังกล่าว ในปี พ.ศ. 2504 สำนักงานสภาการศึกษาแห่งชาติจึงทดลองจัดประสานให้มหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์ และมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ทำการสอบร่วมกัน แต่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ยังคงเปิดรับสมัครสอบเป็นเอกเทศอยู่ ผลการสำรวจ (สำนักงานวางแผนการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ 2510 : 26) พบว่า จากจำนวนนักเรียนที่สำเร็จประโยคเตรียมอุดมศึกษา และต้องการศึกษาต่อในชั้นอุดมศึกษา ประมาณ 10,000 คน ในจำนวนนี้ได้มาสมัครสอบคัดเลือกเข้าเรียนที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ประมาณ 9,000 คน สมัครสอบเข้ามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ประมาณ 9,000 คน สมัครสอบเข้ามหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์ และมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ประมาณ 7,000 คน แต่มีนักเรียนที่เรียนดีที่สุดประมาณ 700 คน ซึ่งส่วนมากสอบเข้าศึกษาได้ที่ทั้ง 3 แห่ง นักเรียนแต่ละคนจะต้องสละสิทธิ์ 2 แห่ง และชำระค่าธรรมเนียมลงทะเบียน เพื่อเข้าศึกษาแห่งเดียว

จึงเกิดที่ว่างขึ้น ประมาณ 1,400 ที่ ก่อนที่จะมีการเสริมสำรอง ทำให้มหาวิทยาลัยแต่ละแห่งไม่สามารถจะติดตามจำนวนเพิ่มให้ครบตามที่ต้องการได้ทันเวลาเปิดภาคเรียนของมหาวิทยาลัยได้

ในการเสริมตัวสำรองขึ้นมา เพื่อให้ได้นิตินักศึกษาครบจำนวนที่ต้องการนั้นมีความยุ่งยากมาก เช่น มีนักเรียนคนหนึ่งต้องการเข้าศึกษาในคณะวิทยาศาสตร์การแพทย์ ของมหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์ นักเรียนคนนี้ก็เหมือนกับนักเรียนคนอื่น ๆ คือ ได้ไปสอบคัดเลือกไว้ทั้ง 3 แห่ง ผลปรากฏว่าสอบได้เป็นตัวสำรองของคณะวิทยาศาสตร์การแพทย์ มหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์ แต่สอบเข้าคณะวิทยาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยได้ มหาวิทยาลัยทุกแห่งจำเป็นต้องกำหนดเวลาให้นักเรียนที่สอบคัดเลือกนำเงินไปชำระค่าธรรมเนียม และลงทะเบียนเพื่อทราบจำนวนที่แน่นอนว่าผู้ใดจะเข้าเรียนบ้าง ถ้ามีที่ว่างก็รับคนสำรองเพื่อเสริมให้เต็มที่ตั้งนั้นผู้ปกครองนักศึกษาคนนี้ก็จำเป็นต้องไปชำระเงิน และลงทะเบียนไว้ที่คณะวิทยาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ตามเวลาที่กำหนดไว้ มิเช่นนั้นจะหมดสิทธิ์ คนที่สำรองของมหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์ ก็ไม่แน่นอนเสมอไปว่าจะได้เข้าศึกษาในมหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์ ผู้ปกครองเสียเงินค่าธรรมเนียมไปแล้วร่วมพันบาท ครั้นมหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์ประกาศรับคนสำรองขึ้นมา ผู้ปกครองซึ่งต้องการให้บุตรเข้าเรียนแพทย์ต้องเสียค่าธรรมเนียม เพื่อให้บุตรมาเรียนแพทย์อีกร่วมพันบาท ในกรณีที่ผู้ปกครองไม่สามารถจะเสียเงินได้เป็นครั้งที่สอง นักศึกษาจึงต้องจำใจเข้าเรียนวิชาที่ตนเองไม่ต้องการ หรือต้องการน้อยกว่า กรณีดังกล่าวที่ย้ายจากมหาวิทยาลัยหนึ่ง ไปอีกมหาวิทยาลัยหนึ่ง เมื่อประกาศรับคนสำรองนี้ ปรากฏว่ามีจำนวนมากมายในปีการศึกษา 2504 เมื่อประกาศรับคนสำรองเพิ่มขึ้นในคณะที่ 1 นักศึกษาที่เสริมส่วนมากก็จะมาจากคณะที่รองลงมาคือ คณะที่ 2 และคณะที่ 2 ต้องการให้ครบตามจำนวน นักศึกษาส่วนมากจะมาจากคณะที่ 3 และถ้าจะเพิ่มคณะที่ 3 นักศึกษาส่วนมากก็จะมาจากคณะที่ 4 และจะเป็นเช่นนี้เรื่อยไปแทบจะไม่มีที่สิ้นสุดจุดปฏิกริยาลูกโซ่ การเสริมแต่ละคราวก็ต้องเสียเวลาอย่างน้อย 5-7 วัน ดังนั้นจึงทำให้นักศึกษาเสียเวลาในการย้ายคณะจากแห่งหนึ่ง ไปอีกแห่งหนึ่ง (สำนักงานสภาการศึกษาแห่งชาติ, สภาการศึกษาแห่งชาติ, กรุงเทพฯ หน้า 26-27)

จากปัญหาข้างต้น ทำให้มีปัญหาในการสละสิทธิ์ ปัญหาการเรียกผู้สำรองและปัญหาอื่น ๆ ตามมา ดังนั้นในปีการศึกษา 2505 สำนักงานสภาการศึกษาแห่งชาติจึงได้ประสานงานการสอบร่วม มีทั้งหมด 7 สถาบัน ได้แก่

1. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
2. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
3. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
4. มหาวิทยาลัยศิลปากร
5. มหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์
6. วิทยาลัยการศึกษา ปทุมวัน-บางแสน (ปัจจุบันคือมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ)
7. วิทยาลัยเทคนิคธนบุรี (ปัจจุบันคือ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี)

สำนักงานสภาการศึกษาแห่งชาติ ในฐานะที่ทำหน้าที่ประสานงานในการดำเนินการสอบคัดเลือกพร้อมได้พยายามอย่างยิ่งที่จะรักษาหลักการสำคัญ ๆ 2 ประการ คือ

1. สถาบันอุดมศึกษาทุกแห่งต้องการให้การสอบคัดเลือกของแต่ละสถาบันมีสิทธิ์ และเสรีภาพที่สำคัญ คือ ให้แต่ละสถาบันมีสิทธิส่งผู้แทนมาร่วมในการออกข้อสอบทุกวิชา ออกข้อสอบวิชาเฉพาะเพิ่มเติมตามที่สถาบันต้องการ และให้สิทธิสถาบันจะคัดเลือกนิสิตนักศึกษาตามความต้องการในขั้นสุดท้าย โดยกำหนดให้สถาบันเป็นผู้สัมภาษณ์
2. ผู้สมัครสอบมีสิทธิ์และเสรีภาพที่จะเลือกสถาบัน เลือกคณะ หรือประเภทวิชา ตามความสมัครใจ โดยเปิดโอกาสให้เลือกสมัครได้ถึง 6 คณะ หรือประเภทวิชา ซึ่งอยู่ในเกณฑ์เดียวกับผู้ที่สมัครสอบ จะพึงกระทำได้ เมื่อยังมีการสอบแยกกันของแต่ละมหาวิทยาลัย

สภาการศึกษาแห่งชาติ ได้ทำหน้าที่ประสานงานในการดำเนินการสอบคัดเลือกพร้อมตั้งแต่ปีการศึกษา 25๑5 ถึง 25๑8 โดยในปีการศึกษา 25๑7 และ 25๑8 มีสถาบันอุดมศึกษาเข้าสอบร่วมเพิ่มขึ้นอีก 3 แห่ง รวมเป็น 1๑ แห่ง ได้แก่ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยขอนแก่น และวิทยาลัยวิชาการศึกษา

สภาการศึกษาแห่งชาติ ได้มองเห็นผลดีของการสอบคัดเลือกพร้อมดังนี้ (ฝ่ายวิชาการ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ 2527 : 5)

- ก. แก้ปัญหาเรื่องที่ว่า โดยมิได้ตัดรอนสิทธิของแต่ละสถาบัน และของผู้สมัครสอบที่เคยมีอยู่ก่อนการกำหนดการสอบร่วม

- ข. ประหยัดในเรื่องเงิน เวลา และแรงงาน ทั้งของนักเรียน ผู้ปกครอง และผู้จัดการสอบ
- ค. การสอบร่วมกันทำให้มีโอกาสได้เฉลี่ยให้ผู้ที่ยี่เรียนดี แยกกันอยู่ในสถาบันอุดมศึกษาต่าง ๆ โดยทั่วถึง
- ง. การเก็บตัวเลขสถิติทำได้ถูกต้อง แน่นนอน ช่วยให้เห็นแนวโน้มของปัญหาเกี่ยวกับอุดมศึกษา และเป็นประโยชน์ในการพิจารณาวางแผน การปรับปรุง และแก้ไขปัญหานั้นจะมีต่อไปในอนาคต

ในปีการศึกษา 2509 คณะรัฐมนตรีได้มีมติตามข้อเสนอของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อวันที่ 1 กุมภาพันธ์ 2509 ให้มหาวิทยาลัยต่าง ๆ ดำเนินการสอบคัดเลือกผู้สมัครเข้าศึกษาในมหาวิทยาลัยได้เองโดยแยกกันสอบ และให้สำนักงานสภาการศึกษาแห่งชาติไปดำเนินการในรายละเอียดโดยไม่ให้สอบซ้ำกัน (กัจาร มนุญปิฎ 2528 : 4) และแต่ละสถาบันจะดำเนินการตั้งกรรมการขึ้น 1 ชุด เพื่อทำหน้าที่เกี่ยวกับการรับสมัคร และดำเนินการสอบคัดเลือกผู้สมัครมีสิทธิไปสมัครเข้าสอบคัดเลือกตามสถาบันที่ตนต้องการ เมื่อสอบผ่านเรียบร้อยแล้วสถาบันต่าง ๆ จะประกาศเรียกตัวผู้สมัครให้มาล้มภาษณ์และลงทะเบียนเป็นนิสิตนักศึกษา

ผลจากการที่สถาบันต่าง ๆ สอบแยกเช่นนี้ ปรากฏว่าได้ก่อความยุ่งยากทำนองเดียวกับที่เคยเกิดขึ้นแล้ว และเกิดปัญหามากยิ่งขึ้น เนื่องจากจำนวนสถาบันอุดมศึกษาเพิ่มขึ้นเป็น 11 แห่ง ปัญหาต่าง ๆ พอสรุปได้ดังนี้ (ฝ่ายวิชาการ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2527 : 6)

1. เกิดปัญหาที่ว่าง เช่นเดียวกับที่เคยเป็นมาแล้วในการสอบแยกครั้งก่อน คือสถาบันต่าง ๆ แจ้งว่า จะรับนักศึกษาได้รวมทั้งสิ้น 7,325 คน แต่ปรากฏว่าเมื่อรับจริงรับได้เพียง 6,994 คน ซึ่งต้องเสียที่นั่งในมหาวิทยาลัยไปอีก 331 ที่ เพราะผลจากการใช้ระบบแยกสอบ
2. สถาบันอุดมศึกษาต่าง ๆ ต้องรอประกาศเรียกตัวผู้สอบได้ตั้งแต่ 3 ครั้งขึ้นไป จนถึง 7-8 ครั้ง ทำให้กำหนดการเปิดเรียนต้องล่าช้า ไปจนถึงเดือนกรกฎาคม ทำให้แต่ละสถาบันการศึกษาเสียเวลาสอนนักศึกษาไปเกือบเดือน

3. การทำงานของแต่ละสถาบันก็ต้องทำซ้ำซ้อนกันในเรื่องการรับสมัคร การจัดส่ง ฯลฯ ทำให้สิ้นเปลืองเวลาและแรงงานจากเจ้าหน้าที่ไปโดยไม่จำเป็น และสิ้นเปลืองงบประมาณของผู้สมัครมากขึ้นอีกด้วย

จากปัญหาการแยกการสอบคัดเลือกในปีการศึกษา 2509 เป็นผลให้คณะรัฐมนตรีมีมติเมื่อวันที่ 7 กุมภาพันธ์ 2510 เห็นชอบด้วยกับความเห็นของกรมการศึกษาระดับชาติ ให้สำนักงานการศึกษาระดับชาติ เป็นผู้ประสานงานให้มหาวิทยาลัยและสถาบันอุดมศึกษาต่าง ๆ ดำเนินการสอบคัดเลือกร่วมกันอีกครั้งหนึ่ง จนกว่าจะมีวิธีการอื่นที่ดีกว่า และได้แต่งตั้งคณะกรรมการสาขาต่าง ๆ เพื่อดำเนินการให้งานสำเร็จลุล่วงไปได้ คณะกรรมการกลาง ดำเนินการสอบคัดเลือกเข้าศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา ประจำปีการศึกษา 2510-2511 ประกอบด้วยผู้แทนจากสถาบันอุดมศึกษาต่าง ๆ และเลขาธิการการศึกษาระดับชาติ รวม 14 คน โดยมีนายสุนทร หงส์ลดารมภ์ อธิการบดีมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เป็นประธานกรรมการ และเพื่อการดำเนินการสอบคัดเลือกประจำปีการศึกษา 2510-2511 เป็นไปโดยเรียบร้อย คณะกรรมการกลาง ได้พิจารณาแต่งตั้งอนุกรรมการรวม 7 คน กำหนดให้มีหน้าที่ต่าง ๆ ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาระดับชาติ, รายงานการวิจัยนักเรียนสอบคัดเลือกเข้าศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา พ.ศ. 2505 - 2509 กรุงเทพฯ, 2510 : 19-20)

1. อนุกรรมการดำเนินการสอบคัดเลือก มีหน้าที่ควบคุมให้การดำเนินการสอบคัดเลือกเป็นไปด้วยความสำเร็จเรียบร้อย
2. อนุกรรมการรับสมัคร มีหน้าที่ดำเนินการเกี่ยวกับเรื่องการรับสมัคร และจัดทำระเบียบการในการสมัครเข้าศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา
3. อนุกรรมการจัดสถานที่ มีหน้าที่จัดการเรื่องสถานที่สอบ
4. อนุกรรมการออกและตรวจข้อสอบ
5. อนุกรรมการพิมพ์ข้อสอบ
6. อนุกรรมการทำคะแนน
7. อนุกรรมการการเงิน

ในปีการศึกษา 2510 - 2511 มีสถาบันอุดมศึกษาของรัฐร่วมสอบอีก 3 แห่ง คือ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า และสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

(เฉพาะคณะสถิติประยุกต์ที่เปิดสอนระดับปริญญาตรี) ต่อมาได้มีการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างและ
วิทยฐานะของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐที่เข้าร่วมมีจำนวนมากขึ้น

(2) การสอบคัดเลือกโดยทบวงมหาวิทยาลัย

เมื่อมีการจัดตั้งทบวงมหาวิทยาลัยของรัฐ เมื่อปี 2515 เพื่อให้ทำหน้าที่
ดำเนินการและกำกับการศึกษาของรัฐระดับอุดมศึกษา นอกเหนือไปจากที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของ
กระทรวงศึกษาธิการ โดยให้โอนหน้าที่เกี่ยวกับราชการของมหาวิทยาลัยต่าง ๆ จากสำนักนายกรัฐมนตรีมาเป็นของทบวงมหาวิทยาลัยของรัฐ หลังจากนั้นแล้วสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา
แห่งชาติ ได้โอนงานเกี่ยวกับการดำเนินการสอบคัดเลือกเข้าสถาบันอุดมศึกษาทั้งหมด มาให้
ทบวงมหาวิทยาลัย โดยทบวงมหาวิทยาลัย ได้จัดดำเนินการเกี่ยวกับการสอบคัดเลือก ตั้งแต่
ปีการศึกษา 2516 เป็นต้นมา (ทบวงมหาวิทยาลัยของรัฐ 2518 : 1)

ในปีการศึกษา 2524 มีสถาบันอุดมศึกษาที่เข้าร่วมในการสอบคัดเลือก เพื่อ
เข้าศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา รวม 11 แห่ง คือ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
ธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล มหาวิทยาลัยศิลปากร มหาวิทยาลัย
เชียงใหม่ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาลัยวิชาการศึกษา (ปทุมวัน และบางแสน)
วิทยาลัยวิชาการพลศึกษา สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า มหาวิทยาลัยขอนแก่น (วารสาร
บวรศิริ 2526 : 22)

ในปีการศึกษา 2532 ได้มีสถาบันอุดมศึกษาเอกชนร่วมจัดการสอบคัดเลือกกับ
ทบวงมหาวิทยาลัยเป็นครั้งแรกด้วย คือ วิทยาลัยรังสิต และในปีนี้มีสถาบันการศึกษาที่เข้าร่วม
เพิ่มจาก 11 แห่ง เป็น 14 แห่ง ดังนี้

1. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
2. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
3. มหาวิทยาลัยขอนแก่น
4. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
5. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
6. มหาวิทยาลัยมหิดล

7. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
8. มหาวิทยาลัยศิลปากร
9. มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
10. สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
11. สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี
12. วิทยาลัยแพทยศาสตร์พระมงกุฎเกล้า (สังกัดกระทรวงกลาโหม)
13. สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตเทคนิคกรุงเทพฯ (สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ)
14. วิทยาลัยรังสิต (สถาบันอุดมศึกษาเอกชนในกำกับทบวงมหาวิทยาลัย)
(ทบวงมหาวิทยาลัย 2531 : สารบัญ)

การสอบคัดเลือกครั้งนี้ยังคงใช้อยู่ในปัจจุบัน และในปีการศึกษา 2535 มีสถาบันอุดมศึกษาของรัฐที่เข้าร่วมในการสอบคัดเลือก 18 สถาบัน และสถาบันอุดมศึกษาเอกชนร่วมเข้าสอบ 14 สถาบัน รวมทั้งสิ้น 32 สถาบัน คือ

1. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
2. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
3. มหาวิทยาลัยขอนแก่น
4. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
5. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
6. มหาวิทยาลัยนเรศวร
7. มหาวิทยาลัยบูรพา
8. มหาวิทยาลัยมหิดล
9. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
10. มหาวิทยาลัยศิลปากร
11. มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
12. มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี
13. สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
14. สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี

15. สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ
16. วิทยาลัยแพทยศาสตร์พระมงกุฎเกล้า (สังกัดกระทรวงกลาโหม)
17. สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล คณะเกษตรศาสตร์ นครศรีธรรมราช
(สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ)
18. สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตเทคนิคกรุงเทพ (สังกัดกระทรวง
ศึกษาธิการ)
19. มหาวิทยาลัยกรุงเทพ (สถาบันอุดมศึกษาเอกชนในกำกับทบวงมหาวิทยาลัย)
20. มหาวิทยาลัยพายัพ (สถาบันอุดมศึกษาเอกชนในกำกับทบวงมหาวิทยาลัย)
21. มหาวิทยาลัยรังสิต (สถาบันอุดมศึกษาเอกชนในกำกับทบวงมหาวิทยาลัย)
22. มหาวิทยาลัยศรีปทุม (สถาบันอุดมศึกษาเอกชนในกำกับทบวงมหาวิทยาลัย)
23. มหาวิทยาลัยสยาม (สถาบันอุดมศึกษาเอกชนในกำกับทบวงมหาวิทยาลัย)
24. วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี (สถาบันอุดมศึกษาเอกชนในกำกับทบวงมหาวิทยาลัย)
25. วิทยาลัยบัณฑิตสกลนคร (สถาบันอุดมศึกษาเอกชนในกำกับทบวงมหาวิทยาลัย)
26. วิทยาลัยภาคกลาง (สถาบันอุดมศึกษาเอกชนในกำกับทบวงมหาวิทยาลัย)
27. วิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (สถาบันอุดมศึกษาเอกชนในกำกับทบวง
มหาวิทยาลัย)
28. วิทยาลัยมหานคร (สถาบันอุดมศึกษาเอกชนในกำกับทบวงมหาวิทยาลัย)
29. วิทยาลัยโยนก (สถาบันอุดมศึกษาเอกชนในกำกับทบวงมหาวิทยาลัย)
30. วิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล (สถาบันอุดมศึกษาเอกชนในกำกับทบวงมหาวิทยาลัย)
31. วิทยาลัยหัวเฉียว (สถาบันอุดมศึกษาเอกชนในกำกับทบวงมหาวิทยาลัย)
32. สถาบันเทคโนโลยีสังคม (เกริก) (สถาบันอุดมศึกษาเอกชนในกำกับทบวง
มหาวิทยาลัย)

(ทบวงมหาวิทยาลัย 2535 : สารบัญ) โดยที่มหาวิทยาลัยนเรศวร และมหาวิทยาลัยบูรพา
แยกออกจากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ส่วนมหาวิทยาลัยอุบลราชธานี แยกออกจาก
มหาวิทยาลัยขอนแก่น สำหรับสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในกำกับทบวงมหาวิทยาลัยเข้าร่วมสอบ
จำนวน 14 สถาบัน ตั้งแต่ลำดับที่ 19-32

คุณสมบัติของผู้สมัครสอบ จะต้องเป็นผู้สำเร็จการศึกษาในระดับประโยคมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า โดยสามารถเลือกได้ถึง 6 คณะ หรือประเภทวิชา (พ.ศ. 2505-2533) สำหรับปีการศึกษา 2534 และ 2535 ได้ลดอันดับการเลือกจาก 6 คณะ เหลือเพียง 5 คณะ หรือประเภทวิชา โดยเรียงลำดับตามความต้องการจากมากไปหาน้อย ใช้วิธีการจัดลำดับที่โดยดูจากคะแนนสอบข้อเขียน ตามลำดับการเลือกทั้ง 5 คณะ หรือประเภทวิชา ผู้สอบผ่านข้อเขียนจะต้องผ่านการตรวจร่างกาย และเข้ารับการสอบสัมภาษณ์ ซึ่งแต่ละคณะหรือประเภทวิชาเป็นผู้ดำเนินการสอบ และส่งผลการสอบนั้น ๆ ให้แก่คณะกรรมการสอบคัดเลือกเข้าสถาบันอุดมศึกษา เพื่อประกาศรายนามผู้สอบคัดเลือกได้ต่อไป ทั้งนี้เนื่องจากนิสิตนักศึกษาจำนวนหนึ่งที่ผ่านมาการสอบคัดเลือกได้แล้ว ได้สละสิทธิ์การศึกษาของตนไม่เรียนต่อ ทำให้ที่นั่งเรียนว่างลงโดยไม่อาจเรียกผู้อื่นที่ยังไม่มีที่เรียนมาทดแทนได้ ทำให้เกิดการสูญเสียทั้งแก่รัฐและแก่ผู้เรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งเป็นการตัดโอกาสแก่ผู้ประสงค์เข้าเรียนจริง ๆ แต่ไม่อาจเข้าเรียนได้ (คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, ต.ค. - พ.ย. 2526 : 2)

การดำเนินการสอบคัดเลือกของทบวงมหาวิทยาลัย

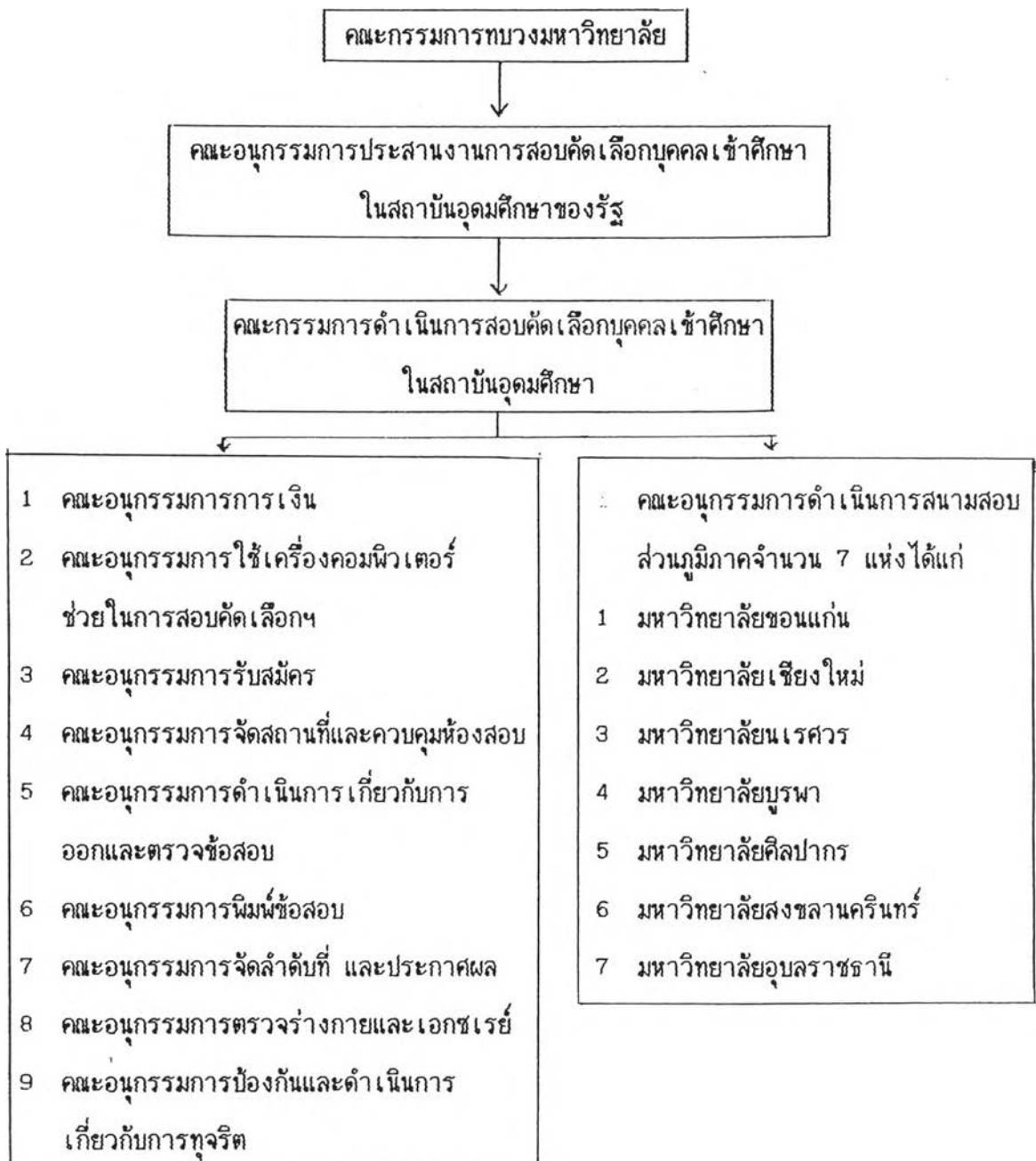
การสอบคัดเลือกเข้าศึกษาต่อในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย ได้เปิดจำหน่ายใบสมัครล่วงหน้าให้แก่นักเรียนในโรงเรียนต่าง ๆ ที่ศึกษาอยู่ในกรุงเทพมหานคร ภาคกลาง ภาคตะวันออก และภาคตะวันตกในกลางเดือนธันวาคม จำหน่ายใบสมัครทางไปรษณีย์ให้บุคคลทั่วไประหว่างวันที่ 1-31 มกราคม และจำหน่ายใบสมัครให้แก่บุคคลทั่วไปที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และมหาวิทยาลัยภูมิภาคทุกแห่งที่เป็นสนามสอบ ระหว่างปลายเดือนกุมภาพันธ์ถึงต้นเดือนมีนาคม

สำหรับการรับสมัครจะดำเนินการ 2 ช่วง ได้แก่ การรับสมัครล่วงหน้าให้แก่นักเรียนในโรงเรียนต่าง ๆ ที่ศึกษาอยู่ในกรุงเทพมหานคร ภาคกลาง ภาคตะวันออกและภาคตะวันตกที่สมัครผ่านทางโรงเรียนประมาณกลางเดือนมกราคม และเปิดสมัครพร้อมกันทั่วประเทศทุกสนามสอบระหว่างวันที่ 3-10 มีนาคม

การสอบคัดเลือกเข้าศึกษาต่อในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย ระหว่างวันที่ 3-27 เมษายน การประกาศผลผู้ผ่านข้อเขียนประมาณวันที่ 8 พฤษภาคม การสอบสัมภาษณ์ ตรวจร่างกายและเอกซเรย์กลางเดือนพฤษภาคม และประกาศผลผู้มีสิทธิ์เข้าศึกษาต่อในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย ปลายเดือนพฤษภาคม

โครงสร้างการบริหารงานการสอบคัดเลือก

การดำเนินงานการสอบคัดเลือกของทบวงมหาวิทยาลัย มีโครงสร้างดังนี้

องค์ประกอบและขอบข่ายหน้าที่รับผิดชอบของคณะกรรมการ และคณะอนุกรรมการแต่ละชุดสรุปได้ดังต่อไปนี้

1. คณะกรรมการทบวงมหาวิทยาลัยแต่งตั้งคณะกรรมการประสานงานสอบคัดเลือกเข้าศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ

คณะกรรมการทบวงมหาวิทยาลัยชุดปัจจุบัน มีวาระการดำรงตำแหน่งตั้งแต่วันที่ 1 มีนาคม 2535 ถึงวันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2537 ประกอบด้วย นายสีปนนท์ เกตุทัต เป็นประธานกรรมการ นายวิษณุ เครืองาม หม่อมราชวงศ์ทองใหญ่ ทองใหญ่ นางสาวสุริจตุกุล นายเจตนา นาควัชระ นายสมศักดิ์ ชูโต นายยุกยุก ยุกตรวงค์ นายสมชอบ ไชยเวช นายบรรเจิด บุญชื้อ นายโสภณ สุภาพงษ์ เป็นกรรมการ ปลัดทบวงมหาวิทยาลัย เป็นกรรมการ และเลขาธิการ

สำหรับองค์ประกอบของคณะอนุกรรมการประสานงาน การสอบคัดเลือกบุคคลเข้าศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐประกอบด้วย ปลัดทบวงมหาวิทยาลัย เป็นประธาน รองปลัดทบวงมหาวิทยาลัยทั้ง 2 คน เป็นรองประธานผู้แทนของทุกสถาบันที่ร่วมในการสอบคัดเลือกฯ เป็นอนุกรรมการ ผู้อำนวยการกองบริการการศึกษา สำนักงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัย เป็นอนุกรรมการและเลขาธิการ

2. คณะอนุกรรมการประสานงานการสอบคัดเลือกแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการสอบคัดเลือกบุคคลเข้าศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา ทบวงมหาวิทยาลัย ประจำปีการศึกษา หน้าที่ความรับผิดชอบของคณะกรรมการชุดนี้ คือ เพื่อดำเนินการสอบคัดเลือกบุคคลเข้าศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา ทบวงมหาวิทยาลัย ประจำปีการศึกษานั้น องค์ประกอบของกรรมการชุดนี้ประกอบด้วย ปลัดทบวงมหาวิทยาลัยเป็นประธาน รองปลัดทบวงมหาวิทยาลัยเป็นรองประธาน อาจารย์จากสถาบันต่าง ๆ เป็นกรรมการ (กรรมการที่มาจากสถาบันจะทำหน้าที่เป็นประธานอนุกรรมการชุดต่าง ๆ) ผู้อำนวยการกองบริการการศึกษา สำนักงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัย เป็นกรรมการและเลขาธิการ

3. ประธานกรรมการดำเนินการสอบคัดเลือกฯ แต่งตั้งอนุกรรมการชุดต่าง ๆ โดยการเสนอชื่อ จากประธานอนุกรรมการชุดนั้น ๆ โดยที่คณะอนุกรรมการต่าง ๆ มีทั้งหมด 16 ชุด ได้แก่

1. คณะอนุกรรมการการเงิน
2. คณะอนุกรรมการใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ช่วยในการสอบคัดเลือกฯ
3. คณะอนุกรรมการรับสมัคร
4. คณะอนุกรรมการจัดสถานที่และควบคุมห้องสอบ

5. คณะอนุกรรมการดำเนินการเกี่ยวกับการออก และตรวจข้อสอบ
6. คณะอนุกรรมการพิมพ์ข้อสอบ
7. คณะอนุกรรมการจัดลำดับที่และประกาศผล
8. คณะอนุกรรมการตรวจร่างกายและเอกซเรย์
9. คณะอนุกรรมการป้องกันและดำเนินการเกี่ยวกับการทุจริต
10. คณะอนุกรรมการสนามสอบมหาวิทยาลัยขอนแก่น
11. คณะอนุกรรมการสนามสอบมหาวิทยาลัยเชียงใหม่
12. คณะอนุกรรมการสนามสอบมหาวิทยาลัยนเรศวร
13. คณะอนุกรรมการสนามสอบมหาวิทยาลัยบูรพา
14. คณะอนุกรรมการสนามสอบมหาวิทยาลัยศิลปากร
15. คณะอนุกรรมการสนามสอบมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
16. คณะอนุกรรมการสนามสอบมหาวิทยาลัยอุบลราชธานี

จะเห็นได้ว่า โครงสร้างการบริหารงานจัดสอบคัดเลือกเข้าสถาบันอุดมศึกษามี ขอบข่ายงานที่กว้างขวาง โดยทบวงมหาวิทยาลัยทำหน้าที่เป็นแกนกลางในการจัดสอบด้วยความ ร่วมมือจากสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ และมีการกระจายภารกิจในด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องไปยัง ทุกสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ ในส่วนภูมิภาคเพิ่มขึ้นทุกปี

4. รูปแบบของการสอบคัดเลือกเข้าศึกษาต่อในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ สังกัด ทบวงมหาวิทยาลัย มีจุดมุ่งหมายสำคัญด้วยจุดมุ่งหมายสำคัญ 2 ประการ (วิจิตร ศรีสอาน, 2534 : 1) ในการคัดเลือกคนที่เหมาะสมเข้าศึกษาและศึกษาแล้วประสบความสำเร็จ ทั้งนี้จุด มุ่งหมายสำคัญเป็นหลักของ Monito cracy คือ

1. โดยใช้การสอบคัดเลือกเป็นการคัดเลือกคนให้เหมาะสมกับวิชาการ วิชาชีพ เมื่อเข้าศึกษาแล้วจะทำให้สามารถพัฒนานักวิชาการ นักวิชาชีพในแขนงนั้นได้ดี และผู้ที่ ได้ศึกษา ก็สามารถศึกษาได้ด้วยความสำเร็จ

2. ใช้กระบวนการสอบคัดเลือกเพื่อให้เกิดความเสมอภาค คือป้องกันการ เล่นพรรคเล่นพวกของมหาวิทยาลัยและสถาบันในสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย ได้กำหนดหลักการ ทัวไปสำหรับการสอบแข่งขัน เพื่อคัดเลือกบุคคลเข้าศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐประเภท จำกัดรับ โดยให้มีการวัดความรู้ความสามารถตามหลักสูตรประโยคมัธยมศึกษาตอนปลายของ

กระทรวงศึกษาธิการ และตามที่คณะวิชาต่าง ๆ ในมหาวิทยาลัยและสถาบันเห็นสมควร และ ดำเนินการโดยความร่วมมือและประสานงานอย่างใกล้ชิดระหว่างมหาวิทยาลัยและสถาบันที่รับ นิสิตนักศึกษาแบบครบวงจร กล่าวคือ เริ่มตั้งแต่การจำหน่ายใบสมัคร การรับสมัคร การเตรียม สถานที่สอบ การออก และตรวจข้อสอบ การรวมคะแนนและจัดลำดับที่ การประกาศผลการสอบ การตรวจร่างกายและเอกซเรย์ ส่วนการสอบสัมภาษณ์นั้นเป็นหน้าที่ของแต่ละมหาวิทยาลัย และสถาบันจะดำเนินการเอง

หลักการเบื้องต้นมหาวิทยาลัย และสถาบัน ได้ถือปฏิบัติ มาตั้งแต่ต้นจนถึงปัจจุบัน เป็นเวลาสามสิบปี และไม่นานมานี้จึงได้มีการแต่งตั้งอนุกรรมการการปรับปรุงระบบการสอบ คัดเลือกนี้ ซึ่งประกอบด้วยผู้แทนจากทุกมหาวิทยาลัย/สถาบัน สำนักงาน ก.พ. กระทรวง ศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ และผู้ทรงคุณวุฒิทางการวัดผลการศึกษา คณะอนุกรรมการฯ ชุดนี้ได้พิจารณาเสนอความเห็นในการปรับปรุงรายวิชาที่ใช้สอบสำหรับการ สอบเข้าในปีการศึกษา 2527 ในเรื่องสำคัญ 2 เรื่อง (กองวิชาการ ทบวงมหาวิทยาลัย 2526 : 1-3) คือ

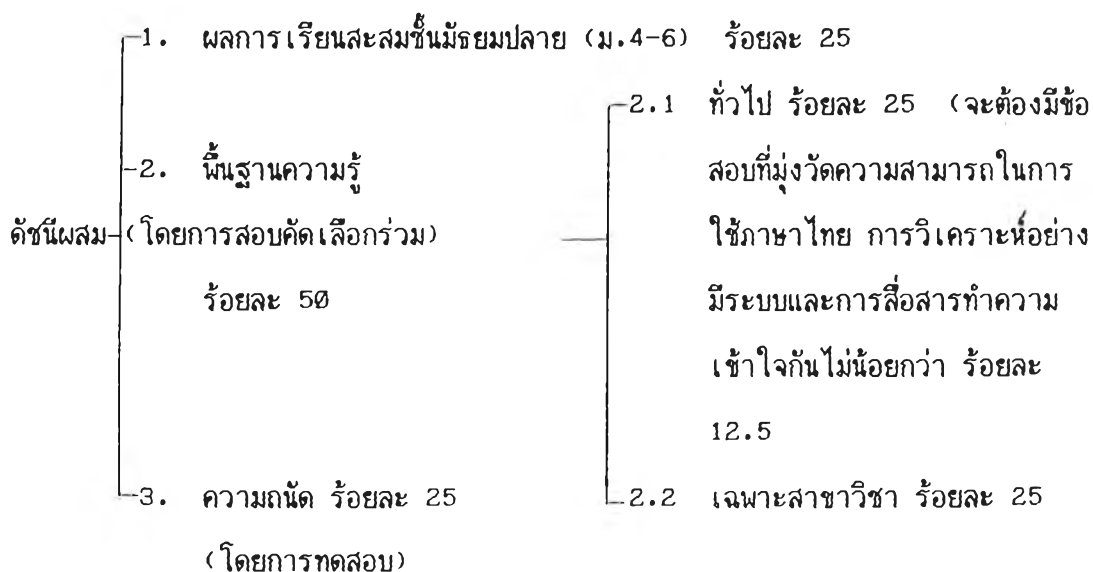
1. การกำหนดให้วิชาภาษาไทยเป็นวิชาบังคับสอบสำหรับผู้สอบเข้าทุกคน เริ่มตั้งแต่ ปีการศึกษา 2527 เป็นต้นไป โดยเสนอให้ใช้วิชาภาษาไทยตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย ของกระทรวงศึกษาธิการเป็นวิชาบังคับร่วมกับวิชาสังคมศึกษา หรือวิชาวิทยาศาสตร์ชีวภาพ กายภาพ กล่าวคือ กำหนดให้วิชาภาษาไทยและสังคมศึกษา (วิชาสามัญ 1) หรือภาษาไทย และวิทยาศาสตร์กายภาพชีวภาพ (วิชาสามัญ 2) เป็นวิชาบังคับสำหรับการสอบเข้าทุกคณะวิชา และให้คะแนนเต็ม 100 คะแนน เท่ากับรายวิชาอื่น ๆ อีก 4-5 รายวิชา ทั้งนี้ทบวงมหา- วิทยาลัยได้ประกาศหลักเกณฑ์ การสอบวิชาสามัญ 1 และ 2 ให้ทราบทั่วถึงกันตั้งแต่ 13 ตุลาคม 2526

2. การปรับปรุงรูปแบบการสอบคัดเลือกครั้งนี้ เพราะเมื่อก่อนปีการศึกษา 2527 มีรูปแบบการสอบคัดเลือกมากถึง 64 รูปแบบ ทำให้เสียเวลาและค่าใช้จ่ายในการดำเนินการสอบ อย่างมาก และในปีการศึกษา 2527 จึงได้มีการเสนอให้ลดรูปแบบการสอบคัดเลือกเหลือ 48 รูปแบบ ซึ่งใช้จนถึงปัจจุบัน

รูปแบบและวิธีการที่พึงประสงค์ในการคัดเลือกเข้าศึกษาต่อในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ ควรจะเป็นไปในลักษณะที่ให้ความเสมอภาคในโอกาส และการกระจายโอกาสที่จะเข้ารับการศึกษาดุจรักษามาตรฐาน และคุณภาพการศึกษาระดับอุดมศึกษา สนับสนุนและส่งเสริมจุดมุ่งหมายของหลักสูตรระดับมัธยมศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านการพัฒนาคนตามความถนัดและความสนใจสนองต่อการพัฒนา และความต้องการของท้องถิ่นและประเทศ ส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพของบุคคลที่มีศักยภาพสูงในด้านต่าง ๆ เป็นพิเศษ ดำรงรักษาความเป็นธรรมในการคัดเลือก สามารถป้องกันข้อสอบรั่ว และการใช้อภิสิทธิ์ฝากบุคคลเข้าศึกษา และสามารถนำไปปฏิบัติได้

รูปแบบและวิธีการคัดเลือก ที่ประชุมสัมมนาได้เสนอแนะรูปแบบและวิธีการสอบคัดเลือก ทั้งในลักษณะของการสอบคัดเลือกพร้อม และการสอบโดยใช้ระบบโควตา โดยมีสาระสำคัญคือ (ประยูร ศรีประสาธน์ 2526 : 4-6)

แผนภูมิ รูปแบบของการสอบคัดเลือกพร้อมโดยใช้ดัชนีผสม

ดัชนีผสมที่จะนำมาใช้ในการคัดเลือกบุคคลเข้าศึกษาในมหาวิทยาลัยจะมี 3 ประการ ได้แก่

1) ผลการเรียนสะสมในระดับมัธยมปลาย หมายถึง คะแนนเฉลี่ยตามโปรแกรมการเรียนระดับมัธยมปลายตั้งแต่ ชั้น ม.4 - ม.6 ให้เป็นน้ำหนักในการคัดเลือกร้อยละ 25

ผลการเรียนสะสมของนักเรียนแต่ละคนนี้จะนำมาคิดคำนวณโดยใช้เทคนิคทางสถิติบางอย่าง เพื่อปรับคะแนนผลการเรียนจากโรงเรียนต่าง ๆ ให้อยู่ในระบบเดียวกัน เช่น การใช้ลำดับที่ ร้อยละ (percentile Rank) หรือการใช้ตัวแปรกลาง (Moderator) โดยขั้นแรกจะใช้ ลำดับที่ร้อยละต่อเมื่อสามารถปรับปรุงสภาพการเรียนการสอนได้อย่างเหมาะสม จึงค่อยนำเอา ตัวแปรกลางมาใช้

การคิดคะแนนเฉลี่ยตามโปรแกรมการเรียนนี้ ในระยะแรกควรจะอนุโลมใช้ เฉพาะคะแนนเฉลี่ยสะสมรวมไปก่อน เพราะการที่จะนำคะแนนเฉลี่ยเฉพาะโปรแกรมการเรียน ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายที่สอดคล้องกับสาขาวิชาที่จะศึกษาต่อในสถาบันอุดมศึกษานั้น อาจมีปัญหา ในทางปฏิบัติ อย่างไรก็ตามควรจะได้มีการทบทวนและปรับปรุงวิธีการคิดคะแนนเฉลี่ยสะสม ภายในระยะเวลา 2 ปี หลังจากประกาศใช้ นอกจากนี้จะต้องมีการปรับปรุงระบบการวัดผล โรงเรียนมัธยมศึกษาให้มีมาตรฐานใกล้เคียงกันด้วย

2) การสอบพื้นฐานความรู้ แบ่งออกเป็นการสอบความรู้ทั่วไป และการสอบความรู้ เฉพาะสาขาวิชา โดยเนื้อหาการสอบควรอยู่ในขอบเขตความรู้ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

2.1 การสอบความรู้ทั่วไป หมายถึง การสอบวิชาบังคับร่วมของหลักสูตร มัธยมศึกษาตอนปลายน้ำหนักของคะแนนสอบ คิดเป็นร้อยละ 25 ของคะแนนการคัดเลือกทั้งหมด การสอบความรู้ทั่วไปนี้ จะมีข้อสอบที่วัดความสามารถในการใช้ภาษาไทย การวิเคราะห์หรืออย่าง มีระบบ และการสื่อสารทำความเข้าใจกันไม่น้อยกว่าร้อยละ 12.50

2.2 การสอบความรู้เฉพาะสาขาวิชา มีน้ำหนักคะแนนการสอบคิดเป็นร้อยละ 25 ของคะแนนการคัดเลือกทั้งหมด การสอบความรู้เฉพาะสาขาให้ขึ้นอยู่กับข้อกำหนดของแต่ละสถาบันที่สอบ สาขาวิชาเดียวกันมีข้อกำหนดเหมือนกัน สำหรับการสอบวิชาร่วมของสาขา เช่น ภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ เป็นต้นนั้น ควรจะแยกข้อสอบเป็นหลายชุดตาม สาขาวิชาที่จะเข้าศึกษา

3) การทดสอบความถนัด มีน้ำหนักคะแนนการสอบคิดเป็นร้อยละ 25 เกี่ยวกับการ ทดสอบความถนัด สาขาวิชาใดที่พัฒนา และพร้อมสามารถนำไปใช้ปฏิบัติได้ ก็ให้นำมาใช้ทดสอบ แต่มีข้อสังเกตว่า การทดสอบความถนัด ควรได้ผ่านการวิจัย และพัฒนาแล้วเป็นอย่างดี จนมี ความมั่นใจในความเที่ยงตรงก่อน แล้วจึงนำไปใช้ประกอบการพิจารณาคัดเลือก

แต่ในระยะแรกของการดำเนินการ สาขาใดที่ยังไม่พัฒนาการทดสอบความถนัด ได้ ก็ให้นำน้ำหนักคะแนนส่วนนี้ไปรวมกับการทดสอบความรู้เฉพาะสาขาวิชา

การสอบคัดเลือกเข้าศึกษาต่อในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย มีข้อดี ข้อเสีย และปัญหาดังนี้

การดำเนินการสอบคัดเลือกเข้าศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาทบวงมหาวิทยาลัย ซึ่งแม้จะได้มีความพยายามปรับปรุงวิธีการดำเนินงานตลอดมา ก็ยังมีปัญหาที่สำคัญบางประการ เมื่อระหว่างวันที่ 26-27 ธันวาคม 2524 ณ สวนสามพราน มีการจัดการประชุมสัมมนาของอธิการบดี และผู้บริหารระดับสูงของสถาบันอุดมศึกษาที่รับนิสิตนักศึกษาเข้าศึกษาต่อโดยระบบสอบร่วม และผู้บริหารระดับสูงของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ที่ประชุมสัมมนามีความเห็นตรงกันว่าระบบและวิธีการคัดเลือกทั้งในลักษณะการสอบคัดเลือกร่วม และการคัดเลือกด้วยวิธีพิเศษ ล้วนส่งผลกระทบต่อระบบการศึกษา กล่าวคือ การสอบคัดเลือกร่วมทำให้เกิดระบบการกวดวิชา และมีอิทธิพลต่อการเรียนการสอนในระดับมัธยมศึกษา ให้มุ่งเน้นหนักในเนื้อหาวิชา เพื่อการสอบคัดเลือกเป็นสำคัญ โดยที่นักเรียนจะมุ่งเรียนแต่วิชาที่ใช้ในการสอบคัดเลือกเท่านั้น นอกจากนี้ยังส่งผลให้เกิดความไม่เสมอภาคในโอกาสที่จะเข้าศึกษาต่อ เพราะปรากฏว่าผู้สอบคัดเลือกได้ ส่วนใหญ่เป็นผู้มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมดี โดยผู้มีฐานะทางเศรษฐกิจ และสังคมต่ำสอบคัดเลือกเข้าได้น้อยมาก ทั้งนี้สาเหตุประการหนึ่งอาจเป็นเพราะไม่สามารถเรียนเพิ่มเติม หรือกวดวิชาได้เข้มข้นเท่ากับผู้ที่มีโอกาสดีกว่า ส่วนการคัดเลือกด้วยวิธีพิเศษโดยการจัดสรรโควตานั้น วิธีการของมหาวิทยาลัยบางแห่งก็ทำให้ระบบกวดวิชา เพื่อการสอบคัดเลือกกระจายไปสู่ส่วนภูมิภาค ทำให้เกิดโรงงานเตรียมเข้ามหาวิทยาลัยขึ้นในส่วนภูมิภาค ตามที่ตั้งของมหาวิทยาลัย รวมทั้งยังก่อให้เกิดระบบการย้ายนักเรียน เพื่อให้ได้สิทธิในการสอบโควตาพิเศษอีกด้วย และในบางครั้งก็เกิดความซ้ำซ้อนกันในการเลือกได้นักเรียนคนเดียวกัน (ประยูร ศรีประสาธน์ วารสารการศึกษาแห่งชาติ 2526 : 3)

นอกจากปัญหาที่เกิดขึ้นจากระบบการสอบคัดเลือกเท่าที่กล่าวมาแล้ว ก็ยังมีปัญหาสำคัญอื่น ๆ อีก ตัวอย่าง เช่น ปัญหาการสละสิทธิ์การศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ ผลจากการศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ โดยอาศัยข้อมูลผู้สละสิทธิ์การศึกษา ในปีการศึกษา 2522, 2523 และ 2524 จำแนกผู้สละสิทธิ์ได้เป็น 2 ประเภท คือ ผู้สละสิทธิ์ก่อนเข้าศึกษาในสถาบันการศึกษา และผู้สละสิทธิ์ที่ออกจากการศึกษากลางคัน ผลการศึกษาปรากฏว่า อัตราการสละสิทธิ์ประเภทแรกมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น กล่าวคือ คิดเป็น ร้อยละ 8.8, 9.6 และ 10.6 ของผู้สอบได้ทั้งหมด ในขณะที่อัตราการสละสิทธิ์การศึกษาผู้ที่ยกกลางคันมี

แนวโน้มลดลง กล่าวคือ 6.1, 6.0 และ 4.2 ในปีการศึกษา 2522, 2523 และ 2524 ตามลำดับ เมื่อจำแนกตามสาขาวิชา พบว่า สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ และสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ธรรมชาติ และวิทยาศาสตร์สุขภาพ มีอัตราการสละสิทธิ์ค่อนข้างสูง กล่าวคือ มีการสละสิทธิ์ในสาขาวิชาแรกร้อยละ 23.8, 24.7 และ 18.2 ตามลำดับ ส่วนการสละสิทธิ์ในสาขาวิชาหลังเป็นร้อยละ 19.4, 22.1 และ 19.7 ตามลำดับ ในจำนวนนี้เป็นผู้สละสิทธิ์การศึกษาจากสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ธรรมชาติ เกินกว่าครึ่งหนึ่ง นอกจากนี้ยังพบว่าผู้สละสิทธิ์การศึกษาส่วนใหญ่ เลือกคณะวิชาแบบกระจายมากกว่าการเลือกกลุ่มสาขาวิชาเดียวกัน แสดงให้เห็นว่าผู้ที่เลือกทำการเลือกตามสิทธิ์ให้มีอันดับการเลือกได้ 6 อันดับจนครบเท่านั้น โดยมีได้ประสงค์จะเข้าเรียนในสาขาวิชาที่เลือกนั้นอย่างแท้จริง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2526 : 1-7)

นอกจากการประมวลข้อมูลจากการศึกษาของหน่วยงานกลางดังกล่าวแล้ว ก็ยังมี การศึกษาวิจัยของแต่ละสถาบัน ซึ่งจัดทำขึ้นเองโดยเฉพาะ และมีข้อมูลที่สอดคล้องและเพิ่มเติม จากที่เสนอมาแล้ว คือ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ได้ศึกษาข้อดีและข้อเสียของการสอบคัดเลือก ร่วม และการให้สถาบันดำเนินการสอบคัดเลือกเอง โดยเสนอผลการศึกษาไว้ดังนี้

การสอบคัดเลือกร่วม

ก. ข้อดีของการสอบคัดเลือกร่วม

1) กระบวนการสอบคัดเลือกร่วม เป็นกระบวนการที่มีความสลับซับซ้อนมาก ประกอบด้วยคณะกรรมการชุดต่าง ๆ หลายชุด โดยแยกหน้าที่ความรับผิดชอบไปคนละส่วน แต่ละส่วนมีการควบคุมการทำงานของส่วนอื่น ๆ ไปในตัว การทำงานด้วยคนจำนวนมากเช่นนี้ ช่วยจัดการวิ่งเต้นช่วยเหลือกันได้เป็นอย่างดี การปฏิบัติงานเป็นไปอย่างรอบคอบ รัดกุม ทำให้ ผลการสอบเป็นไปอย่างยุติธรรม

2) การสอบร่วมนี้ได้ใช้ข้อสอบที่เป็นมาตรฐานเดียวกันทุกสถาบัน

3) การสอบคัดเลือกร่วมเปิดโอกาสให้นักศึกษาเลือกคณะ/สาขาวิชาที่ตนชอบ ได้ถึง 5 อันดับ ในการสอบเพียงครั้งเดียว

4) การสอบร่วม เป็นการประหยัดเงิน เวลา และทรัพยากรด้านอื่น ๆ ทั้ง ในส่วนตัวนักศึกษาเอง และในส่วนของรัฐ

3. ไม่กำกับมัธยมศึกษา
4. ส่งเสริมอาชีพบางอาชีพในท้องถิ่น

การคัดเลือกควรให้โอกาสแก่คนที่เหมาะสม ซึ่งอาจไม่ได้อยู่ในระบบโรงเรียนด้วย คือเป็นผู้ที่เข้าระบบการศึกษาเทียบเคียง ซึ่งเขาอาจจะนำความรู้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ได้ อย่างมาก

การคัดเลือกบุคคลเข้าศึกษาในมหาวิทยาลัยนั้น คุณสมบัติทั้งด้านสัมฤทธิ์ภาพ และ บุคลิกภาพน่าจะมีการทบทวน และควรให้การวัดบุคลิกภาพมีผลร่วมจริงจัง

การคิดคะแนนน่าจะมิตัดชั้นที่ 1 คือ ผลการเรียนสะสม ชั้นที่ 2 คือ การสอบคัดเลือก และชั้นที่ 3 คือ การวัดความถนัดทางการเรียนทั่วไปและความถนัดเฉพาะ ตามที่นักวิชาการเคยร่วมกันคิดเมื่อปี 2520

สวัสดิ์ จงกล ได้เสนอบทความเรื่อง "ข้อคิดเห็นบางประการเกี่ยวกับการพัฒนา ระบบสอบคัดเลือกเข้าสู่สถาบันอุดมศึกษา" ลงในวารสารการศึกษาแห่งชาติ ปีที่ 16 ฉบับที่ 2 ธันวาคม 2524 - มกราคม 2525 (สวัสดิ์ จงกล 2525 : 38-43) ใจความว่า

1. การจะทำให้ผลการเรียนสะสมในระดับมัธยมศึกษาเป็นที่เชื่อถือได้นั้น น่าจะกระทำดังนี้
  - 1) ทางราชการได้กำหนดให้โรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายทุกโรงเรียนเข้ากลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายของกระทรวงศึกษาธิการ การบริหารงานกลุ่มโรงเรียนนั้นเป็นระบบการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ช่วยให้โรงเรียนมีมาตรฐานใกล้เคียงกัน ใช้แบบทดสอบร่วมกัน ผลการเรียนอนุมัติจากกลุ่มโรงเรียน ดังนั้นกลุ่มโรงเรียนก็น่าจะมีข้อมูลเปรียบเทียบมาตรฐานระหว่างกันและกันและพัฒนาให้ทัดเทียมกันต่อไป
  - 2) ควรสนับสนุนให้ดำเนินการประเมินมาตรฐานระดับชาติ (National Assessment) เพื่อปรับปรุงมาตรฐานการเรียนการสอนให้ถูกต้อง
  - 3) ควรสนับสนุนการดำเนินงานโครงการข้อสอบ ซึ่งจะช่วยการวัดผลประเมินผลในสถานศึกษา มีผลดีต่อการปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอน
  - 4) ควรเร่งรัดให้มีการปรับคะแนนให้เป็นมาตรฐาน (moderation)

2. ในการวัดและประเมินนักเรียนเพื่อเข้าศึกษาต่อในสถาบันอุดมศึกษานั้น น่าจะคำนึงถึงคุณสมบัติต่าง ๆ ที่เชื่อว่าจะช่วยให้ประเทศชาติได้พลเมืองมีคุณภาพดียิ่งขึ้น ประเด็นที่ควรพิจารณาได้แก่

1) ผลการเรียนรู้และผลสัมฤทธิ์สอดคล้องกับสาขาวิชาที่จะเลือกเรียนในสถาบันอุดมศึกษา ทั้งรายวิชาบังคับสามัญ รายวิชาพื้นฐานอาชีพ และรายวิชาเลือกตามแผนและเลือกเสรี การพิจารณารายวิชาที่เกี่ยวข้องกับสาขาที่จะเรียนในสถาบันอุดมศึกษานี้ น่าจะแก้ปัญหาผู้สละสิทธิ์เพราะสอบได้สาขาวิชาที่ตนเองไม่สนใจหรือไม่ถนัด

2) น่าจะพิจารณาคณะสมบัติ และความสามารถพิเศษของนักเรียน ประกอบด้วย เช่น เป็นกรรมการนักเรียน เป็นนักดนตรี เป็นนักกีฬา เป็นต้น เพื่อให้นักศึกษาเป็นผู้มีพัฒนาการรอบด้าน

3) การพิจารณาผลการเรียนต่าง ๆ และความสนใจ ความถนัดความสามารถพิเศษนั้น ไม่ควรยึดเอาคะแนนสูงเป็นหลักอย่างเดียว แต่พิจารณาหลาย ๆ ด้านประกอบกันแล้วจึงตัดสิน

มกราคม 2525 สมาคมแนะแนวแห่งประเทศไทยได้จัดอภิปรายเรื่อง "ปัญหาการคัดเลือกเข้ามหาวิทยาลัย" ผู้ทรงคุณวุฒิได้อภิปรายสรุปความได้ดังนี้ (คณะกรรมการการแห่งชาติ, สำนักงาน 2525 : 44-48)

ประธานอนุกรรมการรวมคะแนนและจัดลำดับที่ กล่าวว่า ทบวงมหาวิทยาลัย และมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ได้จัดสัมมนาหลายครั้งเพื่อหาวิธีการส่งเสริมความเสมอภาค แต่ปัญหามาติดอยู่ที่วิธีการคัดเลือก ในการคัดเลือกเข้ามหาวิทยาลัยนั้นควรจะพิจารณาภูมิหลังการศึกษาระเบียบสะสม ฐานะการเงิน ความถนัดด้วย ซึ่งมีปัญหาว่าเราจะใช้มาตรการอะไรวัดความถนัด มีวิธีการหลาย ๆ อย่างหรือไม่ ขณะนี้มีประเภทวิชาต่าง ๆ เปิดให้เลือกถึง 201 ประเภทวิชา ปี 2526 ยังคงจะต้องใช้วิธีการสอบคัดเลือกที่ใช้อยู่ต่อไปก่อน (กำจร มัญญปิฎ, 2526)

เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (พจน์ สะเพียรชัย, 2525) กล่าวว่า การสอบรวมมีผลกระทบมากมาย เช่น สร้างระบบการกวดวิชา ซึ่งก่อปัญหาอื่น ๆ ตามมา เช่น นักเรียนสุขภาพจิตเสีย สิ้นเปลือง สร้างระบบการแข่งขัน เกิดการทะเลาะเบาะแว้ง

และทำให้เกิดการสอบคัดเลือกเข้าโรงเรียนมัธยมศึกษา และประถมศึกษาตามมา โดยใช้วิชาการเพียง 5 วิชาเป็นตัวตัดสิน ทำให้หลักสูตรประถมศึกษาและมัศึกษาล้มเหลวไปด้วย และสนับสนุนการใช้ความจำ มีผลทำให้ประเทศเราไม่ได้ผู้นำที่ดี และจากผลการวิจัยพบว่าการศึกษาในมหาวิทยาลัยได้สำเร็จ มีองค์ประกอบ 3 ประการคือ

1. ความรู้เดิม ร้อยละ 50 ได้แก่
  - 1) ผลการเรียนรู้ที่สะสมมา
  - 2) ความรู้พื้นฐานที่จะต้องนำไปใช้ในการเรียนต่อ
  - 3) ความฉลาด (สติปัญญา) ซึ่งเกิดจากกรรมพันธุ์และการเรียนรู้
2. ความมานะ ความตั้งใจ และความขยัน ร้อยละ 25
3. คุณภาพการเรียนการสอน ร้อยละ 25 ได้แก่
  - 1) คุณภาพของอุปกรณ์การเรียนการสอน
  - 2) คุณภาพของครูผู้สอน
  - 3) คุณภาพของบรรยากาศการเรียนการสอน เช่น ฐานะการเงินของผู้เรียน

หลักการที่คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติได้วางไว้ เพื่อการคัดเลือกเข้ามหาวิทยาลัย มีหลายข้อ แต่ข้อสำคัญ ๆ คือ

1. ให้มีความเสมอภาค และกระจายความเสมอภาค
2. บำรุงรักษามาตรฐานการศึกษา
3. ส่งเสริมจุดมุ่งหมายหลักของหลักสูตรมัธยมศึกษา ที่เน้นความถนัด ความสามารถ และความสนใจ
4. สนับสนุนในด้านการพัฒนาประเทศ
5. สนับสนุนในด้านการพัฒนาสติปัญญาของคน
6. ขจัดอภิสิทธิ์ชน เช่น การฝากเข้า เป็นต้น
7. สนับสนุนมาตรการป้องกันข้อสอบรั่ว
8. สามารถทำให้เกิดวิธีการและนำไปปฏิบัติได้

ปี 2528 ในการประชุมสัมมนาเรื่องการดำเนินการสอบคัดเลือกบุคคลเข้าศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ เมื่อวันที่ 16-18 สิงหาคม 2528 ที่ประชุมได้เสนอแนะการดำเนิน

การสอบคัดเลือกดังนี้ คือ ควรวินิจฉัยมหาวิทยาลัย เป็นผู้ดำเนินการสอบวิชาเฉพาะ ตามความต้องการของคณะ/สาขาวิชาที่เปิดรับ อย่างไรก็ตามอาจจะเป็นการนำไปสู่การสอบระบบเดิมที่ผู้สมัครจะต้องเข้ามาสอบในกรุงเทพฯ ตามสถาบันที่ตนประสงค์จะสมัครเข้าศึกษาก็ได้

ปลัดทบวงมหาวิทยาลัย ยืนยันว่า ระบบการสอบคัดเลือกเข้ามหาวิทยาลัย ได้พัฒนาคุณภาพถึง 25 ปีแล้ว คือตั้งแต่ปี 2506 เป็นระบบที่มีประสิทธิภาพ เพราะได้ผ่านการพัฒนากลั่นกรองอย่างเป็นระบบจนมีความชอบธรรม และมีหลักการเป็นที่ยอมรับ ระบบการสอบคัดเลือกเข้ามหาวิทยาลัยเปลี่ยนแปลงได้ยาก เพราะมีปัจจัยหลายอย่างเข้ามาเกี่ยวข้อง การสอบคัดเลือกมีผลกระทบต่อคนจำนวนมากในแต่ละปี และการเมืองเข้ามาเกี่ยวข้อง เนื่องจากความต้องการระบบการสอบคัดเลือกที่ให้ความเป็นธรรม เสมอภาคและไม่มีการวิ่งเต้น ทั้งยังมีข้อกำหนดและระเบียบที่จะต้องปฏิบัติตามอย่างแน่ชัด (วิจิตร ศรีสอาน, 2532 : 19)

นอกจากนี้ จากการวิเคราะห์ข้อสอบคัดเลือกบุคคลเข้าเรียนต่อมหาวิทยาลัย พบว่า ข้อสอบคัดเลือกที่ระดับความยาก ปานกลาง สามารถแยก เด็กเก่งออกจากเด็กอ่อนได้ และวัดความสามารถของนักเรียนได้แม่นยำ (วิจิตร ศรีสอาน, 2532 : 8) ก็เท่ากับว่า ข้อสอบและระบบการสอบคัดเลือกได้ทำหน้าที่ตรงตามวัตถุประสงค์แล้ว ดังนั้น การสอบคัดเลือกในปี 2532 จะเป็นไปได้ในรูปแบบเดิม ถ้าจะมีการเปลี่ยนแปลง จะมีการประกาศให้ทราบล่วงหน้าอย่างน้อย 3 ปี เพื่อให้ทุกฝ่ายปรับเปลี่ยน และเตรียมตัวได้ทัน (วิจิตร ศรีสอาน, 2532 : 19)

ในการล้มมนา เรื่อง แนวทางการคัดเลือกเข้าศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาจำกัดรับของรัฐ เมื่อวันที่ 24 มิถุนายน 2532 ผู้ทรงคุณวุฒิ ได้เสนอแนะการปรับปรุงการคัดเลือกผู้เข้ามหาวิทยาลัยของรัฐ ดังนี้ คือ การเพิ่มแบบทดสอบวัดความถนัด และใช้ดัชนีผสม ประเมินระดับความสามารถ ดัชนีผสมดังกล่าวประกอบด้วย 3 ส่วน คือผลการเรียนสะสมชั้นมัธยมปลาย พื้นฐานความรู้ที่วัดด้วยแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ในการเรียน เช่น ที่ใช้อยู่เดิม ซึ่งประกอบด้วยสาขาวิชาเฉพาะ และผลการวัดความถนัด ต่อมานักวิชาการได้เสนอจัดตั้งศูนย์ทดสอบแห่งชาติ เพื่อพัฒนาแบบทดสอบมาตรฐานสำหรับใช้ในการคัดเลือก หรืออาจตั้งเป็นรัฐวิสาหกิจ รับผิดชอบการพัฒนาแบบวัดต่าง ๆ รวมทั้งแบบวัดความสนใจ ความถนัด (ยุพา วีระไวทยะ และคณะ, 2532 : 278)

2. การสอบคัดเลือกด้วยระบบโควตาและวิธีพิเศษ

การรับนิสิตนักศึกษาระบบโควตานี้ เพื่อเป็นการให้โอกาสแก่นักเรียนที่เรียนดีในส่วภูมิภาค ได้มีโอกาสเข้าเรียนในมหาวิทยาลัยมากขึ้น มหาวิทยาลัยในส่วนภูมิภาค จึงได้มีนโยบายที่จะรับผู้ที่จบการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย หรือเทียบเท่าในภูมิภาคของตนเองเข้าศึกษา โดยจัดให้มีการแข่งขันกันเองขึ้นเป็นพิเศษ ได้แก่ มหาวิทยาลัยขอนแก่น มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ จัดสอบคัดเลือกโดยระบบโควตา ซึ่งครอบคลุม 17 จังหวัด ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 16 จังหวัด ในภาคเหนือ และ 14 จังหวัดในภาคใต้ ตามลำดับ การให้ระบบโควตา เพื่อต้องการคัดเลือกผู้ที่มีความรู้ความสามารถนั้น กระทำได้ระดับภูมิภาค ยกเว้นมหาวิทยาลัยขอนแก่น และมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ที่มีการให้โควตาลงไปถึงระดับจังหวัดแต่ละจังหวัดด้วย

มหาวิทยาลัยส่วนภูมิภาคโดยระบบโควตานี้ ได้เพิ่มสัดส่วนการรับนิสิตนักศึกษามากขึ้นเป็นลำดับ เริ่มจากปี 2512 มหาวิทยาลัยขอนแก่น เริ่มรับนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายที่ได้คะแนนสูงสุด 10 เปอร์เซ็นต์แรก โดยไม่ต้องสอบแข่งขันอีก มหาวิทยาลัยเชียงใหม่เริ่มรับนักศึกษาในระบบนี้ครั้งแรกในปี 2514 โดยรับนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายที่ได้ คะแนนสูงสุด 10 เปอร์เซ็นต์แรก และมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ เริ่มใช้วิธีการเดียวกันในปี 2516 ต่อมาได้มีการขยายการรับนิสิตนักศึกษามากขึ้นตามลำดับ ปัจจุบันนิสิตนักศึกษาที่เข้ารับโดยโควตาพิเศษในมหาวิทยาลัยส่วนภูมิภาคเพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 50 ของจำนวนนักศึกษาทั้งหมดที่แต่ละสถาบันจะรับได้ และมีการสอบคัดเลือก ซึ่งแต่ละมหาวิทยาลัยจะเป็นผู้ออกข้อสอบ และกำหนดรายละเอียดในการสอบคัดเลือกเอง อย่างไรก็ตาม มหาวิทยาลัยส่วนภูมิภาคก็ประสบปัญหาการสละสิทธิ์ เช่น มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ได้ลดอันดับการเลือกจาก 6 อันดับ ให้เหลือเพียง 4 อันดับ ในปี 2519 และลดจาก 4 อันดับ ให้เหลือเพียง 3 อันดับ ตั้งแต่ปีการศึกษา 2524 เป็นต้นไป (เยาวภา สุธีรพันธุ์, 2533 : 3)

หลังจากที่มหาวิทยาลัยได้พัฒนาวิธีการรับนักศึกษาโควตาภาคเหนือตั้งแต่ปีการศึกษา 2519 เป็นต้นมา ก็ยังปรากฏว่ามีนักเรียนที่ได้รับการคัดเลือกเข้าศึกษาก็ยังสละสิทธิ์อยู่เนื่อง ๆ ดังสถิติของการสละสิทธิ์ ตั้งแต่ปีการศึกษา 2529 - 2533 ดังนี้

ปีการศึกษา	2529	รับ	1,235 คน	สละสิทธิ์	56 คน	ร้อยละ	4.53
ปีการศึกษา	2530	รับ	1,253 คน	สละสิทธิ์	135 คน	ร้อยละ	10.77
ปีการศึกษา	2531	รับ	1,341 คน	สละสิทธิ์	161 คน	ร้อยละ	12.00
ปีการศึกษา	2532	รับ	1,388 คน	สละสิทธิ์	137 คน	ร้อยละ	9.87
ปีการศึกษา	2533	รับ	1,430 คน	สละสิทธิ์	135 คน	ร้อยละ	9.44

มหาวิทยาลัยจัดสอบคัดเลือกเอง และประกาศผลก่อนที่ทบวงมหาวิทยาลัยจะดำเนินการรับสมัคร ทั้งนี้เพราะมหาวิทยาลัยสามารถวางแผนกำหนดจำนวนนักศึกษาได้ล่วงหน้า และนักเรียนที่สอบได้โควตาอาจจะตัดสินใจสละสิทธิ์ได้ทัน เพื่อเตรียมตัวไปสมัครสอบที่ทบวงมหาวิทยาลัย ซึ่งในการนี้มหาวิทยาลัยก็สามารถนำจำนวนที่สละสิทธิ์ไปเพิ่มจำนวนรับในประเภทการสอบคัดเลือกของทบวงมหาวิทยาลัยต่อไป

แต่ถ้านักเรียนที่สอบได้โควตา และไม่สละสิทธิ์พร้อมกับไปสมัครสอบคัดเลือกของทบวงมหาวิทยาลัย จะถูกตัดสิทธิ์ทั้งสองทาง (ทบวงมหาวิทยาลัย 2535 : 77)

นอกจากการรับนักศึกษาในระบบโควตาของมหาวิทยาลัยในส่วนภูมิภาคทั้ง 3 แห่งแล้ว มหาวิทยาลัยในส่วนกลาง เช่น จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาวิทยาลัยศิลปากร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี และสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ได้จัดโครงการพิเศษต่าง ๆ ขึ้น

สำหรับการสอบคัดเลือกนิสิตในกรณีพิเศษของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มี 4 ประเภท คือ (วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา 2534 : 6-11)

1. การรับเพื่อกระจายทรัพยากรมนุษย์สู่ภูมิภาค

การศึกษาในระดับมหาวิทยาลัยเป็นสิ่งสำคัญ แต่เมื่อนักเรียนในชนบท ได้เข้าสู่การศึกษาระดับอุดมศึกษาในกรุงเทพฯแล้ว มีแนวโน้มไม่กลับไปพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง ซึ่งความต้องการผู้มีความรู้สูง ดังนั้นเพื่อที่จะแก้ปัญหาดังกล่าว จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยได้ริเริ่มโครงการที่จะพัฒนาบัณฑิตให้ภูมิภาคต่าง ๆ โดยมีการคัดเลือกเป็นกรณีพิเศษ 3 โครงการ คือ

1.1 โครงการส่งเสริมการศึกษาแพทย์สำหรับชาวชนบท

โครงการนี้ร่วมมือกับกระทรวงสาธารณสุข ตั้งแต่ปีการศึกษา 2511 เป็นต้นมาโดยมีการคัดเลือกนักเรียนซึ่งมีภูมิลำเนาอยู่ในท้องถิ่น จังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนใต้รวม 12 จังหวัด คือ จังหวัดสมุทรปราการ ชลบุรี ฉะเชิงเทรา ระยอง จันทบุรี ตราด นครนายก ปราจีนบุรี ชัยภูมิ บุรีรัมย์ ศรีสะเกษ สุรินทร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และกระทรวงสาธารณสุข ได้ร่วมมือกันคัดเลือกนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่มีผลการสอบชั้นมัธยมปีที่ 4 ที่ได้แต้มเฉลี่ยสะสมไม่ต่ำกว่า 2.75 เข้าฝึกงานในโรงพยาบาลจังหวัด จนกระทั่งคัดเลือกได้ผู้ที่มีคุณสมบัติตามเกณฑ์เข้าศึกษาในคณะแพทยศาสตร์ ปีละ 50 คน เมื่อนิสิตเหล่านี้สำเร็จการศึกษาก็จะกลับไปปฏิบัติงานในท้องถิ่นของตน

1.2 การรับนักเรียนยากจนในชนบทเข้าศึกษาในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

โครงการนี้มุ่งกระจายโอกาสให้เยาวชนที่มาจากครอบครัวยากจนในชนบทได้เข้าศึกษาในระดับอุดมศึกษา และเมื่อสำเร็จการศึกษาจะได้กลับไปพัฒนาภูมิภาคของตน โดยที่มหาวิทยาลัยจะคัดเลือกนักเรียนที่ยากจนจากชนบทตามประกาศของมหาวิทยาลัย ที่อยู่ในเขตการศึกษา 6, 7, 9, 10, 11 และ 12 และจะต้องมีผลการเรียนเฉลี่ยแต่ละวิชาไม่ต่ำกว่า 2.00 คะแนนเฉลี่ย หมวดวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ต้องไม่ต่ำกว่า 2.75 คณะที่รับ นิสิตในโครงการนี้ ได้แก่ คณะแพทยศาสตร์ เฉพาะสาขาเทคนิคการแพทย์ คณะสัตวแพทย์ (รับเฉพาะนักเรียนชาย) คณะทันตแพทย์ คณะวิศวกรรมศาสตร์ คณะเภสัชศาสตร์ และ คณะพาณิชย์ศาสตร์และการบัญชี ผู้ที่ได้รับคัดเลือกจมาฯ จะให้ทุนอุดหนุนการศึกษาทั้งสิ้นประมาณ ปีละ 60 ทูบ ผู้ได้รับทุน และเมื่อสำเร็จการศึกษาแล้ว จะต้องกลับไปปฏิบัติงานในเขตชนบท

1.3 โครงการรับนักเรียนชาวไทยที่นับถือศาสนาอิสลามจังหวัดชายแดนภาคใต้

โดยที่ประชาชนในจังหวัดชายแดนภาคใต้ส่วนใหญ่ นับถือศาสนาอิสลาม ดังนั้น เพื่อการพัฒนาคคนในจังหวัดชายแดนภาคใต้ให้มีความรู้ความสามารถเพิ่มขึ้น รัฐบาลได้ขอความร่วมมือให้จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยรับนักเรียนที่อยู่ในข่ายดังกล่าวเข้าศึกษาในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จำนวน 6 คน เข้าศึกษาในคณะต่าง ๆ โดยให้มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ เป็นผู้ออกข้อสอบคัดเลือกทางวิชาการ กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทยเป็นผู้รับผิดชอบโครงการ และดูแลเรื่องทุนอุดหนุนการศึกษาให้จนกระทั่งสำเร็จการศึกษา ปัจจุบันเป็นโครงการระยะที่ 6 (พ.ศ. 2530-2536)

2. โครงการส่งเสริมวิชาการที่ขาดแคลน

ประเทศไทยยังขาดแคลนผู้มีความสามารถในวิชาการบางแขนง ซึ่งจำเป็นต้องหาผู้ที่สนใจเป็นพิเศษในด้านนั้น เพื่อสร้างบัณฑิตในสาขาที่ขาดแคลนให้เพิ่มพูนขึ้นบางสาขาที่ขาดแคลน อาจเกิดจากค่านิยมในสังคม เช่น นักเรียนในสาขาวิทยาศาสตร์ อาจจะไม่เข้าศึกษาในคณะวิทยาศาสตร์ เนื่องจาก มองเห็นความก้าวหน้าในอนาคตจากสาขาวิชาอื่นเด่นชัดกว่า โดยมากนักเรียนที่มีความสามารถทางวิทยาศาสตร์ จะนิยมเข้าศึกษาในวิศวกรรมศาสตร์ หรือคณะแพทยศาสตร์มากกว่า ดังนั้นสถาบันอุดมศึกษาหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องก็จะต้องหาทางช่วยเหลือคิดค้นวิธีการที่จะพัฒนาบัณฑิตในสาขาวิชาการที่ขาดแคลนเพิ่มขึ้น จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยได้จัดโครงการประเภทนี้ 2 โครงการ คือ

2.1 โครงการรับนิสิตเข้าศึกษาหลักสูตรภาษาและวรรณคดีไทย

โครงการนี้เกิดขึ้นเนื่องจากปัญหาการขาดแคลนผู้รู้ทางด้านภาษาและวรรณคดีในระดับชาติ จึงจำเป็นต้องหาวิธีการกระตุ้นในคนรุ่นใหม่ สนใจที่จะศึกษาในสาขาวิชานี้ คณะอักษรศาสตร์จะรับปีละ 10 คน ผู้สมัครจะต้องผ่านการสอบวิชาหลักภาษา และการใช้ภาษา วรรณคดี เรียงความ และความสามารถทางการเขียนร้อยแก้วหรือร้อยกรอง โดยที่ผู้สมัครต้องเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้คะแนนเฉลี่ยสะสมในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ปีที่ 5 และภาคการศึกษาแรกของชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ไม่ต่ำกว่า 3.00 ได้คะแนนภาษาไทยในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ปีที่ 5 และภาคการศึกษาแรกของปีที่ 6 ไม่ต่ำกว่า 3.80 หรือผู้ที่ได้ 3.50 ขึ้นไป ต้องมีผลงานแสดงความถนัดภาษาไทยเป็นพิเศษ เช่น ได้รับรางวัลการประกวดเรียงความหรือร้อยกรอง เป็นต้น

2.2 โครงการส่งเสริมผู้มีความสามารถพิเศษทางวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี

โดยที่ประเทศไทยยังขาดนักวิทยาศาสตร์ชั้นนำ และอาจารย์วิทยาศาสตร์ที่มีความรู้ความสามารถ ดังนั้น กระทรวงวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและการพลังงาน ทบวงมหาวิทยาลัย กระทรวงศึกษาธิการ และสถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (สสวท.) จึงได้ร่วมกันพัฒนาบุคคลที่มีความสามารถมีความถนัด และความสนใจทางวิทยาศาสตร์ ได้เข้าศึกษาในคณะวิทยาศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปีละ 150 คน ผู้สมัครจะต้องมีภูมิลำเนาอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร สมุทรปราการ ฉะเชิงเทรา ชลบุรี ปราจีนบุรี นครนายก ระยอง จันทบุรี ตราด ลพบุรี พระนครศรีอยุธยา อ่างทอง สิงห์บุรี ชัยนาท และสระบุรี ต้องเป็นนักเรียนที่กำลังเรียนในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ได้คะแนนเฉลี่ย รวมทุกวิชา ในชั้นมัธยมศึกษา

ปีที่ 4 และ 5 ไม่ต่ำกว่า 3.00 ได้คะแนนเฉลี่ยรวมวิชาฟิสิกส์ เคมี ชีววิทยา และคณิตศาสตร์ ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 และ 6 ไม่ต่ำกว่า 3.25 นอกจากนี้จะต้องเคยร่วมกลุ่มกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับวิทยาศาสตร์ ผู้สมัครเข้าร่วมโครงการนี้จะต้องสอบวิชาคณิตศาสตร์ ชีววิทยา ฟิสิกส์ เคมี ความถนัดทางการเรียน วัดเจตนคติทาง วิทยาศาสตร์ ความคิดสร้างสรรค์ ทางวิทยาศาสตร์

โครงการทั้งสองดังกล่าว สามารถตอบสนองต่อการสร้างบัณฑิตในสาขา ที่ขาดแคลนให้แก่ประเทศชาติได้ ซึ่งถ้าหากไม่มีโครงการพิเศษเช่นนี้รองรับโอกาสที่จะได้บุคคล ที่ประเทศชาติต้องการในสาขาดังกล่าว ย่อมไม่เกิดขึ้น

3. โครงการร่วมมือในการผลิตบัณฑิตเฉพาะทาง

นอกจากนี้การผลิตบัณฑิตเพื่อกระจายโอกาสทางการศึกษาส่งเสริมพัฒนาคุณภาพ และเสริมวิชาการที่ขาดแคลนในสังคมแล้ว จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยยังได้จัดทำโครงการผลิต บัณฑิตตามความต้องการของหน่วยงานอีก 3 โครงการ คือ

3.1 โครงการรับนักเรียนเข้าศึกษาในภาควิชาวิศวกรรมสำรวจ คณะวิศวกรรมศาสตร์ ตามความต้องการของกรมที่ดิน โดยกรมที่ดินให้ทุนการศึกษาแก่ผู้ได้รับการ คัดเลือกปีละ 20 ทุน ๆ ละ 20,000 บาท ทั้งนี้ผู้ที่ได้รับทุน เมื่อสำเร็จการศึกษาแล้วจะต้อง เข้ารับราชการในกรมที่ดิน โครงการนี้จะต้องสอบผ่านการคัดเลือก จากการสอบรวมของทบวง มหาวิทยาลัย

3.2 โครงการครูทายาท

โครงการนี้เป็นโครงการร่วมมือระหว่างคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์- มหาวิทยาลัย และสำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติ (สปช.) ที่จะผลิตผู้ที่มีความสามารถ ระดับสูง และมีเจตคติที่ดี มีบุคลิกภาพเหมาะสมที่จะเป็นครูเข้ารับการศึกษา เมื่อสำเร็จ การศึกษาจะต้องไปปฏิบัติงานตามความต้องการของสำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติ โดย ผู้ที่สมัครเข้ารับการศึกษา จะต้องเป็นผู้ที่มีผลการเรียนเฉลี่ยในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-5 และ ภาคต้นการศึกษาของปีที่ 6 ไม่ต่ำกว่า 3.00 และผ่านการทดสอบทางวิชาการจากการสอบที่ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยอีกด้วย ปีหนึ่งจะรับประมาณ 20 คน เข้าศึกษาในสาขาปฐมวัย และ ประถมศึกษา

3.3 โครงการการศึกษาแพทย์แนวใหม่

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยร่วมกับโรงพยาบาลภูมิพลอดุลยเดช กรมแพทยทหารอากาศ จัดโครงการศึกษาแพทย์แนวใหม่ รับผู้สำเร็จปริญญาตรีหรือเทียบเท่าในสาขาวิชาที่มีพื้นฐานทางวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ ไม่ต่ำกว่า 26 หน่วยกิต และมีแต้มเฉลี่ยสะสมตลอดหลักสูตรไม่ต่ำกว่า 2.50 แต่จะไม่รับผู้สำเร็จทางสาขาวิทยาศาสตร์สุขภาพ หรือผู้ที่อยู่ในโครงการ พสวท. หรือโครงการพิเศษอื่น ๆ ลักษณะพิเศษของโครงการก็คือ ผลิตแพทย์ผู้ปฏิบัติหน้าที่ในชุมชนสามารถช่วยแก้ไขปัญหา ใช้ความคิดเชิงวิเคราะห์และรับผิดชอบต่อผู้ป่วยอย่างมีประสิทธิภาพ

ทั้งสามโครงการดังกล่าว ก่อให้เกิดการสร้างบัณฑิตตรงตามความต้องการเฉพาะของหน่วยงานที่ต้องการลักษณะพิเศษ

4. โครงการส่งเสริมผู้ที่มีความสามารถพิเศษ

การที่ผู้ที่มีความสามารถพิเศษทางด้านใดด้านหนึ่งสูง อาจเป็นสาเหตุให้ไม่อาจได้รับคัดเลือกเข้าศึกษาจากการสอบรวมตามปกติได้ ทั้ง ๆ ที่บุคคลเหล่านี้อาจจะจะเป็นประโยชน์ต่อประเทศชาติโดยรวม ดังนั้นเพื่อตอบสนองนโยบายการส่งเสริมกำลังใจผู้ที่มีความสามารถตลอดจนการช่วยพัฒนาความสามารถเหล่านั้นให้สูงยิ่งขึ้น จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จึงได้จัดให้มีโครงการส่งเสริมผู้ที่มีความสามารถพิเศษ 2 ด้าน คือ

4.1 โครงการรับนักเรียนผู้ที่มีความสามารถดีเด่นระดับชาติในทางกีฬา

เพื่อเป็นการส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนากีฬาชาติให้สอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาล ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2525 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้ดำเนินการรับนักเรียนที่มีความสามารถดีเด่นในทางกีฬาเข้าศึกษาในภาควิชาพลศึกษาและภาควิชาอื่น ๆ ในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยสนับสนุนผู้ที่มีประวัติและความสามารถพิเศษเป็นตัวแทนประเทศไทยในการแข่งขันกีฬาระดับนานาชาติ หรือเป็นผู้ชนะเลิศในการแข่งขันกีฬาชาติ กีฬาเยาวชนนานาชาติ หรือประเทศไทย หรือกีฬานักเรียนที่ได้รับเกียรติที่ 1 หรือที่ 2 หรือที่ 3 มีโอกาสเข้ารับการศึกษาระดับอุดมศึกษาในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ประมาณปีละ 45 คน

4.2 โครงการรับนักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษระดับชาติทางศิลปะ

การพัฒนานักกีฬาให้มีความรู้ ความสามารถด้านศิลปะ วัฒนธรรมของชาติ จึงจำเป็นต้องเอื้อให้ผู้ที่มีความสามารถพิเศษทางด้าน ศิลปะ ดนตรีสากล ดนตรีไทย นาฏศิลป์

ไทย และนาฏศิลป์ตะวันตก ได้มีโอกาสเข้าศึกษาต่อในคณะศิลปกรรมศาสตร์ และคณะครุศาสตร์ จำนวนปีละประมาณ 30 คน

โครงการทั้งสองโครงการดังกล่าว จะช่วยพัฒนาความสามารถพิเศษของเยาวชน ซึ่งจะเป็นผู้นำของชาติทางด้านศิลปะและกีฬา ซึ่งต้องใช้เวลาก่อตัวในการพัฒนาทักษะ ความสามารถดังกล่าว อันทำให้ไม่อาจจะเข้าศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาได้ ถ้าต้องสอบผ่านเข้าโดยการสอบตามปกติ การรับนิสิตเข้าศึกษากรณีพิเศษของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยทั้งสิ้น 10 โครงการ ดังสรุปรายละเอียดในภาพรวมนั้นแสดงให้เห็นถึงความพยายามของมหาวิทยาลัยที่จะช่วยเอื้อต่อสังคมในการผลิตบัณฑิตผู้มีความสามารถออกไปพัฒนาประเทศในสาขาวิชาต่าง ๆ ที่ขาดแคลน การพัฒนานักกีฬาสู่ภูมิภาค หรือเพื่อสถาบันเฉพาะแห่งที่ร่วมมือกัน การพยาบาลคิดหาวิธีการใหม่ ๆ และมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น การค้นคว้าวิธีการรับนิสิตนักศึกษา ก็มีผลกระทบต่อการสร้างบัณฑิตในสาขาวิชานั้น ๆ อีก 4 ปีข้างหน้า เพราะผู้ที่เข้ามามีลักษณะเด่นอย่างไร สถาบันอุดมศึกษาแห่งนั้น ก็ย่อมดำเนินการพัฒนาลักษณะเด่นเหล่านั้นให้ปรากฏชัดเจนมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะการมองไปถึงบัณฑิตที่จะไปปฏิบัติงานให้แก่ภูมิภาค

3. การรับนักศึกษาเข้าศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยของต่างประเทศ

3.1 ประเทศสหรัฐอเมริกา

ปรัชญาอุดมศึกษาของประเทศสหรัฐอเมริกา เน้นการเปิดโอกาสให้ผู้ที่มีศักยภาพสูงแต่ขาดทุนทรัพย์ (เกรด 12) ได้มีโอกาสศึกษาต่อระดับอุดมศึกษาอย่างทั่วถึง และเป็นธรรม ตามความสนใจ ความถนัด และความสามารถของแต่ละคน (วีจิตร์ ศรีสีอาน 2518 : 14-15) เพื่อให้การศึกษาระดับนี้เป็นประโยชน์ต่อบุคคลและสังคมมากที่สุด สถาบันอุดมศึกษาได้มีการกำหนดคุณสมบัติในการศึกษา ส่วนหนึ่งของคุณสมบัติก็คือ การกำหนดให้มีการทดสอบความถนัดต่าง ๆ เพื่อใช้ประกอบการพิจารณารับเข้าศึกษา องค์การที่จัดตั้งขึ้นเพื่อให้บริการทดสอบ มีทั้งระดับที่ให้เป็นการทั่วไป และที่ให้บริการเฉพาะในแต่ละรัฐ ส่วนใหญ่สถาบันอุดมศึกษาที่กำหนดให้มีการทดสอบ เพื่อนำผลมาประกอบการพิจารณา มักไม่ทำการทดสอบเอง แต่มักจะกำหนดให้นำผลของการทดสอบขององค์การ หรือสถาบันที่ให้บริการทดลองส่งมาประกอบการพิจารณา ผู้ประสงค์จะสมัครเข้าศึกษาในสถาบันเหล่านี้จะต้องสมัครเข้ารับการทดสอบตามความต้องการของสถาบันนั้น ๆ

คุณสมบัติของผู้สมัครเข้าศึกษาในระดับปริญญาตรี จะต้องจบชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย (เกรด 12) มีผลการศึกษา 2.0 (กองการศึกษาต่างประเทศ สำนักงาน กพ. 2533 : 5)

องค์การที่จัดตั้งขึ้นเพื่อให้บริการทดสอบ (Admission Testing Programs) มีอยู่หลายองค์การ เช่น The College Entrance Examination Board (CEEB), American College Testing (ACT), Statewide Testing Programs, Bureau of Testing Service, University of Minnesota

CEEB และ ACT ได้ให้บริการทดสอบเพื่อการรับนักศึกษาแก่สถาบันอุดมศึกษา และโรงเรียนมัธยมศึกษาโดยทั่วไป สถาบันส่วนใหญ่ใช้บริการทดสอบของสององค์การนี้ ส่วน Statewide Testing programs นั้น เป็นบริการทดสอบเพื่อการเลือกนักศึกษาที่มหาวิทยาลัย Minnesota ให้บริการแก่สถาบันอุดมศึกษา และโรงเรียนมัธยมในรัฐ Minnesota

การสอบของ CEEB มีแบบทดสอบ 2 ชนิด คือ Scholastic Aptitude Test (SAT) และ Subject - Matter Achievement Tests มหาวิทยาลัยใช้แต่ SAT อย่างเดียว CEEB จัดให้มีการทดสอบปีละ 5 ครั้ง โดยมีศูนย์การสอบทั่วประเทศจำนวน 1,400 ศูนย์ ซึ่งนักเรียนจะสมัครเข้าสอบที่ใดก็ได้

ส่วน ACT แม้จะเพิ่งตั้งขึ้นในปี ค.ศ. 1959 แต่ก็มีผู้เข้ารับบริการทดสอบในปริมาณที่ใกล้เคียงกันกับ CEEB ข้อสอบมาตรฐานที่ใช้เป็นส่วนหนึ่งของ Admission Testing Program มักจะใช้ SAT เป็นหลัก และอาจใช้ Achievement Tests ประกอบในบางสาขาวิชาที่กำหนดไว้

การสมัครเข้าเรียนในสถาบันการศึกษาที่มีชื่อเสียงมาก ๆ จะต้องผ่านการแข่งขันที่เข้มข้น อาทิ การพิจารณาจากผลการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย และผลการสอบเข้ามหาวิทยาลัยด้วยคะแนนที่ยอดเยี่ยม โดยเฉพาะในสาขาวิชาที่เป็นที่นิยม เช่น วิศวกรรมศาสตร์ คอมพิวเตอร์ แพทยศาสตร์ นิติศาสตร์ (If you want to Study in the United States Information Agency, 1986)

การคัดเลือกนักเรียนเพื่อเข้าศึกษาในมหาวิทยาลัยของประเทศสหรัฐอเมริกา มี 3 แบบ คือ

1. มหาวิทยาลัยแต่ละแห่งทำการสอบคัดเลือกนักเรียนเอง โดยใช้ข้อสอบซึ่งมหาวิทยาลัยสร้างขึ้นเอง
2. โดยการใช้คะแนนของ CEEB และ ACT ซึ่งจัดสอบทั่วประเทศ และพิจารณาร่วมกับ Academic Record ในโรงเรียนมัธยมศึกษา ซึ่งแปลงให้เป็น High School Rank
3. พิจารณาจากจำนวนของ Credits Acquired กับ Record of Grades ในโรงเรียนมัธยมศึกษา

มีมหาวิทยาลัยในสหรัฐอเมริกาไม่กี่แห่งที่ใช้วิธีการแบบที่ 1 มหาวิทยาลัยของเอกชนส่วนใหญ่ และมหาวิทยาลัยของรัฐบางแห่งใช้แบบที่ 2 มหาวิทยาลัยของรัฐบาลเกือบทั้งหมด และมหาวิทยาลัยของเอกชนบางแห่ง ใช้วิธีแบบที่ 3

3.2 ประเทศอังกฤษ

การรับนักศึกษาเข้าศึกษาในระดับปริญญาตรี ของมหาวิทยาลัยในประเทศอังกฤษ (วิจิตร ศรีสอาน 2518 : 31-35) ใช้ระบบการคัดเลือก โดยมหาวิทยาลัยแต่ละแห่งเป็นผู้กำหนดคุณสมบัติ และวินิจฉัยขั้นสุดท้ายว่า จะรับผู้สมัครเข้าศึกษาในมหาวิทยาลัยหรือไม่ รับปริมาณเท่าใด การสอบ การรับสมัคร และการคัดเลือก จึงเกี่ยวข้องกับหน่วยงาน 3 หน่วยคือ

1. มหาวิทยาลัยแต่ละแห่ง เป็นผู้กำหนดคุณสมบัติของผู้สมัคร (Entrance Requirement) และทำการคัดเลือกขั้นสุดท้าย
2. หน่วยจัดสอบที่เรียกว่า Examination Boards หรือ Examining Bodies ซึ่งมีอยู่ 7 หน่วยด้วยกัน ทำหน้าที่จัดสอบ General Certificate of Education (GCE) ทั้งระดับ Ordinary ("O") และระดับ Advanced ("A") ซึ่งมหาวิทยาลัยมักจะถือเอาผลสอบ GCE เป็นคุณสมบัติสำคัญในการคัดเลือกนักศึกษา
3. หน่วยรับสมัคร ได้แก่ Universities Central Council for Admissions (UCCA) ซึ่งทำหน้าที่เป็นสื่อกลางในการรับสมัคร แจกผลการตัดสินของมหาวิทยาลัยเป็นศูนย์กลางในการติดต่อ ระหว่างผู้สมัครกับมหาวิทยาลัย

องค์การกลางอีกแห่งที่นักศึกษาสามารถยื่นใบสมัครได้ คือ Polytechnics Central Admissions System (PCAS) (กองการศึกษาต่างประเทศ สำนักงาน ก.พ.) ในใบสมัครนั้น ผู้สมัครสามารถเลือกสถาบันศึกษาได้ 5 แห่ง สำหรับมหาวิทยาลัย และ/หรือ 4 แห่ง สำหรับสถาบันโพลีเทคนิคตามลำดับความต้องการ องค์การดังกล่าว จะเป็นผู้รวบรวมใบสมัครแล้วส่งต่อไปยังมหาวิทยาลัย หรือสถาบันโพลีเทคนิคต่อไป การจะรับหรือไม่รับให้เข้าศึกษา เป็นสิทธิของมหาวิทยาลัย และสถาบันโพลีเทคนิคนั้น ๆ ผู้สมัครจะต้องยื่นใบสมัครระหว่างวันที่ 1 กันยายน ถึง 15 ธันวาคม สำหรับการเข้าศึกษาในปีถัดไป ทั้งนี้ยกเว้นมหาวิทยาลัย Oxford และ Cambridge ซึ่งจะต้องผ่าน Entrance Examination ซึ่งจัดสอบโดยมหาวิทยาลัยเอง และจะต้องสมัครก่อนวันที่ 15 ตุลาคม ด้วย

3.3 ประเทศออสเตรเลีย

นักเรียนที่สำเร็จการศึกษาประโยคมัธยมศึกษา หากได้คะแนนดีก็มีสิทธิได้รับการคัดเลือกเข้าศึกษาต่อในสถาบันอุดมศึกษาในประเทศออสเตรเลีย (สมาคมผู้บริหารการศึกษาแห่งประเทศไทย 2527 : 20-25) โดยเฉพาะผู้ได้คะแนนดีเยี่ยม (High distinction) และดีมาก (Distinction) สำหรับผู้ได้คะแนนผ่าน (Pass) ต้องชวนชายสอบเพื่อรับเอกสารรับรองมาตรฐาน เพื่อเข้าศึกษาต่อในสถาบันอุดมศึกษา โดยเฉพาะในรายวิชาที่สถาบันอุดมศึกษากำหนด

ในบางสาขาวิชาที่มีผู้แข่งขันมาก เช่น อักษรศาสตร์ กฎหมาย แพทยศาสตร์ วิศวกรรมศาสตร์ ผู้ที่ได้คะแนนดีก็ต้องชวนชายเช่นเดียวกัน

3.4 ประเทศญี่ปุ่น

สำหรับประเทศญี่ปุ่น (ทบวงมหาวิทยาลัย 2527 : 3-13) มหาวิทยาลัยเคยคัดเลือกนักศึกษา โดยใช้วิธีสอบคัดเลือก ซึ่งดำเนินการโดยแต่ละมหาวิทยาลัยเอง ต่อมาได้ปรับปรุงระบบการสอบคัดเลือก โดยใช้ผลการสอบด้านวิชาการ

ขั้นตอนการสอบคัดเลือกเข้ามหาวิทยาลัยของญี่ปุ่น

ขั้นตอน 1 เป็นการสอบคัดเลือกรวม ใช้ข้อสอบมาตรฐานสอบพร้อมกัน

ทั่วประเทศ ประเมินความรู้พื้นฐาน และความรู้ทั่วไปของชั้นมัธยมปลาย ดำเนินการโดยศูนย์การสอบคัดเลือก วิชาที่สอบมี 5 วิชา ได้แก่ ภาษาญี่ปุ่น สังคม คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์

และภาษาต่างประเทศ 1 ภาษา จากภาษาอังกฤษ ฝรั่งเศส และ เยอรมัน โดยทั่วไป
ผู้เข้าสอบมีความเครียด เพราะผลการสอบจะมีผลต่อการสอบชั้นที่ 2

ขั้นตอน 2 เป็นการสอบความต้องการของแต่ละคณะ ได้แก่ การสอบความถนัด
เฉพาะทางการเขียนบทความ การสัมภาษณ์ มหาวิทยาลัยดำเนินการสอบเอง

บางมหาวิทยาลัย รับนักศึกษาที่ได้รับการรับรองจากโรงเรียนมัธยมศึกษา
ตอนปลาย โดยไม่ต้องสอบคัดเลือกรวม และสอบชั้นที่ 2 ทั้งนี้ให้เขียนบทความ สัมภาษณ์
และจากการเขียนรายงานตนเอง

3.5 ประเทศเกาหลีใต้

วิทยาลัย และมหาวิทยาลัยในประเทศเกาหลีใต้ (A Handbook of
Korea 1988 : 453 - 454) ดำเนินการภายใต้การจำกัดการสมัครอย่างเข้มงวด
เนื่องจากความแตกต่างกันของโควตาการรับในมหาวิทยาลัยแต่ละแห่ง และจำนวนผู้สมัคร
ในแต่ละปีการศึกษามีพวกซ้ำชั้น ซึ่งเพิ่มเข้าไปในการแข่งขันเพื่อเข้าศึกษาในวิทยาลัย เป็น
จำนวนมาก ความไม่เท่าเทียมกันนี้ ได้เพิ่มพูนขึ้นตลอดเวลา ทั้งนี้ เนื่องจากอัตราการเพิ่ม
ของจำนวนนักเรียนที่สำเร็จการศึกษาในชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ได้มากขึ้นเกินกว่าวิทยาลัยที่
เปิดใหม่มากมาย

ในอดีตผู้สมัครเข้าวิทยาลัยต้องสอบผ่านการสอบ 2 ครั้ง อันแรกเป็นการสอบ
โดยยึดพื้นฐานหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย ซึ่งเป็นการทดสอบคุณสมบัติ เพื่อเลือกไว้เป็น
จำนวน 2 เท่าของจำนวนนักเรียนที่วิทยาลัยจะรับได้ เฉพาะผู้ที่ได้ผ่านการทดสอบเบื้องต้น
เท่านั้นที่สามารถจะสมัครสอบในการสอบครั้งที่สอง ซึ่งแต่ละมหาวิทยาลัยดำเนินการเอง

ระบบการสอบเข้ามหาวิทยาลัยได้เปลี่ยนรูปแบบไปในปี ค.ศ. 1981
(พ.ศ. 2524) การสอบเข้าที่เป็นหลักนี้ได้ล้มเลิกไป และระบบใหม่ ซึ่งเป็นการรวมเอา
คะแนนที่ได้จากการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย เข้ากับคะแนนที่ได้จากการสอบ
คุณสมบัติของประเทศ เพื่อใช้ในการพิจารณาความเหมาะสมของผู้สมัครในการรับเข้าศึกษาได้
นำมาใช้อัตราส่วนคะแนนที่ได้จากการเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายต่อคะแนนการสอบ
คุณสมบัติเท่ากับ 30 : 70 แต่สัดส่วนของคะแนนแรกจะค่อย ๆ เพิ่มขึ้น

3.6 ประเทศสิงคโปร์

การรับนักศึกษาเข้าศึกษาในระดับปริญญาตรี ของมหาวิทยาลัยในประเทศไทย สิงคโปร์ (วัลลภา เทนหัสติน ณ อยุธยา 2523 : 69-71) ใช้ระบบการสอบคัดเลือกโดยมี คณะกรรมการร่วม (Joint Comittee) มาจากสองมหาวิทยาลัย ได้แก่ มหาวิทยาลัย สิงคโปร์ และ มหาวิทยาลัยน่านยัง ผู้สมัครไม่ว่าจะเข้ามหาวิทยาลัยสิงคโปร์หรือมหาวิทยาลัย นานยัง จะยื่นใบสมัครเพียงครั้งเดียวตามกำหนดเวลา และยื่นพร้อมกับผลการสอบมัธยมศึกษา ตอนปลาย อันเป็นข้อสอบมาตรฐาน ซึ่งมหาวิทยาลัยเคมบริดจ์ และ รัฐบาลสิงคโปร์ ได้จัด เพื่อสอบนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายทั่วประเทศมีชื่อว่า "Singapore Cambridge General Certificate of Education (Advanced Level) หรือเรียกโดยย่อว่า GCE "A" Level

ในปัจจุบันมหาวิทยาลัยน่านยังได้ยุบรวมกับมหาวิทยาลัยสิงคโปร์เป็นมหาวิทยาลัย แห่งชาติสิงคโปร์ จึงไม่มีการสอบร่วมกันอีก

แนวทางในการสอบคัดเลือกเข้าศึกษาต่อในสถาบันอุดมศึกษา
ของต่างประเทศและประเทศไทย มีดังนี้

ประเทศ	มหาวิทยาลัย สอบเอง	วิชา การ ทั่วไป	วิชา เฉพาะ	ความ ถนัด เฉพาะ	วัดทาง จิตวิทยา	คำ รับรอง	ระเบียบ มัธยม	หมายเหตุ
แบบที่ 1	...../.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	
สหรัฐ แบบที่ 2	.....	...../.....	...../.....	...../.....	...../.....	.....	...../.....	
อเมริกาแบบที่ 3	.....	.....	.....	.....	.....	.....	...../.....	
อังกฤษ	Oxford Cambridge	/	/			/		ให้เลือกได้ 5 สถาบัน ไม่มี อันดับ
ออสเตรเลีย		/	/		/		คะแนนดี เข้า ได้เลย ดู ภาษาอังกฤษ	
ญี่ปุ่น	วิชาเฉพาะ	/					/	
เกาหลีใต้			/				/	
สิงคโปร์		/	/				/	
ไทย	1. .... / .... 2.	..... /	..... /	..... /	..... /	.....	.....	เลือกได้ 5 อันดับ คณะ/ ประเภทวิชา

4. งานวิจัยอื่น ๆ ที่เกี่ยวกับการสอบคัดเลือกเข้ามหาวิทยาลัย

ผลดีผลเสียของการตกรอก

ปี 2509 สำนักงานสภาการศึกษาแห่งชาติ (คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักงาน 2509 : 54) ได้ศึกษารวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการสอบคัดเลือกเข้ามหาวิทยาลัยในปีการศึกษา 2509 ซึ่งเป็นการสอบคัดเลือก ที่แต่ละมหาวิทยาลัยแยกกันสอบเอง เพื่อนำข้อมูลไปใช้ประกอบการจัดการสอบคัดเลือกในปีต่อ ๆ ไป ผลการศึกษาที่เป็นประเด็นสำคัญคือ ผู้สมัครสอบเสียค่าใช้จ่ายมาก สถาบันต่าง ๆ ต้องเรียกนิสิตนักศึกษาเพิ่มหลายครั้ง ทำให้ต้องเปิดการสอนจริง ๆ ล่าช้าไปประมาณสามสัปดาห์ เพื่อรอนักศึกษาที่จะมาลงทะเบียนเพิ่มเติม และในที่สุดก็ยังมีที่ว่าง ไม่มีผู้มาเข้าเรียนอีก 331 ที่

การวิจัยนี้ชี้ให้เห็นชัดว่า การสอบคัดเลือกแยกมีปัญหาเรื่องการเข้าชั้นเสียเวลา และสิ้นเปลืองเงินมาก ตั้งแต่ปีการศึกษา 2510 เป็นต้นมาจึงเป็นการสอบคัดเลือกรวมมาตลอด

การออกกลางคัน และการสละสิทธิ์ของนิสิตนักศึกษา

ปี 2515 ประชุมสุข อาชาวำรุง และคนอื่น ๆ (สมหวัง นิธิยานูวัฒน์ 2523 : 68-83) ศึกษาสาเหตุของการออกกลางคันของนิสิตนักศึกษาระดับปริญญาตรี เพื่อหาแนวทางที่จะขจัดความสูญเปล่าในการจัดการศึกษาระดับมหาวิทยาลัยศึกษา นิสิตนักศึกษาที่ออกจากมหาวิทยาลัยกลางคันในปี 2513 และ 2514 จากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร และมหาวิทยาลัยมหิดล จำนวน 568 คน โดยการนัดสัมภาษณ์ มีผู้ตอบรับและให้สัมภาษณ์ 161 คน (ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างที่มากพอรับความคลาดเคลื่อนได้) ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ กลุ่มตัวอย่างมีความรู้ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 เพียงพอ น่าจะเรียนได้สำเร็จร้อยละ 25 ของผู้ที่ออกจากมหาวิทยาลัยกลางคันเป็นผู้ที่สอบคัดเลือกได้เข้าศึกษาขณะที่เลือกเป็นอันดับหนึ่ง รองลงไปคือผู้ที่เข้าเรียนในคณะที่เลือกเป็นอันดับสี่ สาม สอง หก และห้า สาเหตุของการสอบตกรอกจากมหาวิทยาลัยกลางคันที่สำคัญมากน้อยตามลำดับ คือ การแบ่งเวลาไม่เหมาะสม ไม่ตั้งใจศึกษาเล่าเรียน ทัดคนติดต่อวิชา และคณะที่เรียนไม่ดี ร่วมกิจกรรมมากเกินไป พื้นความรู้เดิมไม่ดี และฐานะเศรษฐกิจไม่ดี กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ต้องการสอบคัดเลือกเข้าเรียนใหม่ ส่วนใหญ่ของผู้ที่ออกกลางคัน ศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัยไม่เกิน 2 ปี

ปี 2526 อรุณ ุณยกนก (อรุณ ุณยกนก 2526 : 54-61) ศึกษาวิเคราะห์องค์ประกอบที่สัมพันธ์กับการออกกลางคันของนิสิตชั้นปีที่ 1 จากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย รุ่นปีการศึกษา 2521 ถึง 2524 ส่งแบบสอบถามไปจำนวน 858 คน ได้กลับคืน 572 คน ผลการวิจัยมีดังนี้ นิสิตที่ออกกลางคันมีจำนวนเพิ่มมากขึ้นทุกปี ส่วนมากเป็นนิสิตชาย คณะที่มีนิสิตออกกลางคันมากที่สุด คือ คณะวิทยาศาสตร์ รองลงมา คือคณะเภสัชศาสตร์ และคณะที่นิสิตออกกลางคณน้อยที่สุด คือ คณะอักษรศาสตร์ นิสิตที่ออกกลางคณส่วนมากสอบเข้าเป็นครั้งแรก และนิสิตส่วนมากที่ออกกลางคณเลือกคณะที่สอบได้เป็นอันดับที่ 4 อันดับที่ 3 และอันดับที่ 5

การวิจัยนี้ได้ผลสอดคล้องกับการวิจัยที่ ประชุมสุข อาชาวำรุง และคณะ ได้ศึกษาในปี 2515 และข้อสรุปยืนยันปัญหาการไม่พอใจ คณะที่สอบเข้าได้ตามที่ มนัส ประสงค์ ได้ศึกษาปัญหาเดียวกันนี้ ในปี 2525

กองวิชาการทบวงมหาวิทยาลัย (2520) ได้วิเคราะห์อัตราเฉลี่ยร้อยละของการสูญเสีย ประสิทธิภาพการผลิตบัณฑิตของมหาวิทยาลัยส่วนกลาง ปีการศึกษา 2507-2517 พบว่า มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล มีการสูญเสียประสิทธิภาพการผลิตบัณฑิตที่ต่ำกว่าร้อยละ 20 ส่วนจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ และสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า มีการสูญเสียประสิทธิภาพการผลิตในหลายสาขาวิชาในอัตราที่มากกว่าร้อยละ 20

สำหรับองค์ประกอบของการเข้า เป็นนักศึกษาในมหาวิทยาลัยของนักเรียนที่สอบคัดเลือกเข้ามหาวิทยาลัยได้ ประจำปีการศึกษา 2525 ซึ่งมีนักเรียนสละสิทธิ์จำนวนมากกว่าปกติ คือ 1,995 คน จากผู้ที่สอบเข้าได้ทั้งหมด 15,337 คน คิดเป็นร้อยละ 13

จำนวนผู้ที่สละสิทธิ์จำแนกตามอันดับที่เลือกมีดังนี้ อันดับหนึ่ง 99 คน อันดับสอง 170 คน อันดับสาม 271 คน อันดับสี่ 335 คน อันดับห้า 490 คน และอันดับหก 610 คน (มนัส ประสงค์ 2525 : 57-61)

องค์ประกอบด้านคุณลักษณะของคณะ ผู้ตอบคิดว่าเรียนจบแล้ว จะหางานยากไม่ตรงกับ ความถนัด รายได้จะไม่พอใช้ ทำงานในตำแหน่งที่ไม่มีเกียรติ ไม่ก้าวหน้า รู้สึกว่าตนเองสอบได้คณะที่ด้อยกว่าเพื่อนคนอื่น ๆ

องค์ประกอบด้านการเงินและครอบครัว เกิดปัญหาในครอบครัว ทำให้ไม่มีกำลังใจเรียน ไม่มีเงินเพื่อเรียน มีภาระในการช่วยผู้ปกครองประกอบอาชีพ

องค์ประกอบด้านคุณลักษณะของนักเรียน ต้องการใช้เวลาเพื่อเตรียมตัวสอบคัดเลือกใหม่

องค์ประกอบด้านความพึงพอใจของครอบครัว บิดามารดาหรือผู้ปกครอง ไม่สนับสนุนให้เรียนในคณะที่สอบได้ แนะนำให้เรียนด้านอื่น

องค์ประกอบด้านลักษณะที่ตั้งของมหาวิทยาลัย นักเรียนไม่ต้องการจากครอบครัวไปเรียนที่อื่น มหาวิทยาลัยอยู่ในถิ่นที่มีภาษา ประเพณี และวัฒนธรรมแตกต่างจากท้องถิ่นของตนเอง มหาวิทยาลัยอยู่ไกลมีปัญหาด้านที่อยู่อาศัย

จากผลการวิจัยนี้ จะเห็นว่าปัญหาที่ผู้มีหน้าที่จัดการศึกษาในระดับนี้ ควรตระหนักก็คือ การมีทัศนคติไม่พึงพอใจต่อคณะที่สอบเข้าได้ อาจแสดงว่า ไม่ตั้งใจจริงที่จะเข้าเรียนในคณะนั้น ๆ

ปี 2526 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักงาน 2526 : 69-74) เสนอรายงานการศึกษาเรื่อง การสละสิทธิ์การศึกษา ในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ ซึ่งมีจุดมุ่งหมายที่จะหาแนวทาง เพื่อลดอัตราการสละสิทธิ์ของผู้สอบได้ และลดความสูญเปล่าของการจัดการศึกษา การวิจัยนี้ศึกษาข้อมูลผู้สมัครสอบคัดเลือกในปีการศึกษา 2522 ปีการศึกษา 2523 และปีการศึกษา 2524 ผลการศึกษาที่สำคัญ คือ

มีผู้สละสิทธิ์ใน 3 ปีดังกล่าว คิดจากจำนวนผู้สอบเข้าได้ร้อยละ 14.9 ร้อยละ 15.6 และร้อยละ 14.8 ตามลำดับ

อัตราการสละสิทธิ์ก่อนเข้าศึกษามีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ในขณะที่อัตราการสละสิทธิ์โดยออกกลางคันมีแนวโน้มลดลง

ผู้สละสิทธิ์ประมาณร้อยละ 70 สอบได้ในอันดับการเลือก 4 หรือ 5 หรือ 6 สาขาวิชาที่มีการสละสิทธิ์มากที่สุด ได้แก่ สาขาศึกษาศาสตร์ สาขาวิทยาศาสตร์ และสาขาวิทยาศาสตร์สุขภาพ

การเลือกคณะวิชาของผู้สละสิทธิ์ส่วนใหญ่ มีลักษณะการเลือกแบบกระจาย โดยเฉพาะการเลือกอันดับ 4-6

คณะอนุกรรมการการศึกษาเรื่องนี้ ให้ข้อเสนอแนะว่า ควรมีมาตรการปรับผู้ที่เข้ามาศึกษาแล้วไปสอบคัดเลือกใหม่ และเสนอให้ลดอันดับการเลือกลง หรือให้มีการให้ค่าน้ำหนัก (Weighting factor) โดยให้ค่าน้ำหนักลดหลั่นกันไปตามอันดับการเลือก จากการศึกษา เพื่อให้เพิ่มค่าน้ำหนักระหว่างอันดับการเลือกเท่ากับ 5 เปอร์เซนต์ คือ

ผู้ที่เลือกอันดับ 6	ได้รับการคุ้มครองคะแนนรวมด้วยค่าน้ำหนัก	1.00
ผู้ที่เลือกอันดับ 5	ได้รับการคุ้มครองคะแนนรวมด้วยค่าน้ำหนัก	1.05
ผู้ที่เลือกอันดับ 4	ได้รับการคุ้มครองคะแนนรวมด้วยค่าน้ำหนัก	1.10
ผู้ที่เลือกอันดับ 3	ได้รับการคุ้มครองคะแนนรวมด้วยค่าน้ำหนัก	1.15
ผู้ที่เลือกอันดับ 2	ได้รับการคุ้มครองคะแนนรวมด้วยค่าน้ำหนัก	1.20
ผู้ที่เลือกอันดับ 1	ได้รับการคุ้มครองคะแนนรวมด้วยค่าน้ำหนัก	1.25

การให้ค่าน้ำหนักนี้ จะช่วยให้ผู้สมัครสอบประมัตระวังในการเลือกมากขึ้น ช่วยให้บุคคลที่ต้องการเข้าศึกษาในคณะวิชานั้นจริง ๆ และเป็นารกันผู้ที่เลือกเพื่อพลาดไว้ออกไป

ปี 2527 วรณา ปุณฺณโชติ และ นวลจันทร์ มาลากรอง (วรณา ปุณฺณโชติ และ นวลจันทร์ มาลากรอง 2527 : ง-ฉ) เสนอรายงานผลการวิจัยเรื่อง "ภูมิหลังการสอบคัดเลือกเข้ามหาวิทยาลัยของนิสิตนักศึกษา และความต้องการที่จะสอบคัดเลือกใหม่ในปีต่อไป" โดยศึกษานิสิตนักศึกษาชั้นปีที่ 1-4 สาขาวิทยาศาสตร์ธรรมชาติ สาขาวิทยาศาสตร์การแพทย์ และวิศวกรรมศาสตร์ กลุ่มตัวอย่าง 10,632 คน ภาคปลายปีการศึกษา 2524 จาก 12 คณะหรือสาขาวิชาจาก 8 สถาบันอุดมศึกษาของรัฐ โดยการส่งแบบสำรวจให้ตอบกลับ ผลการวิจัยมีประเด็นสำคัญ ๆ ดังนี้คือ

นิสิตนักศึกษาประมาณร้อยละ 59 สอบคัดเลือกเข้ามหาวิทยาลัยในอันดับการเลือกที่ 1-3 และร้อยละ 41 สอบคัดเลือกเข้ามาในอันดับที่ 4-6

ประมาณร้อยละ 12-14 เคยสอบคัดเลือกได้ หรือเคยเรียนในสถาบันอุดมศึกษา มาก่อน

ประมาณร้อยละ 14 ต้องการจะไปสอบคัดเลือกใหม่ ส่วนใหญ่ต้องการจะเรียน แพทย์ มากที่สุดร้อยละ 36 รองลงมาคือ วิศวกรรมศาสตร์ ร้อยละ 18

อุทุมพร จามรมาน และพวงแก้ว ปุณฺณกนก ศึกษาข้อมูลการสอบคัดเลือก ปีการศึกษา 2530 พบว่า สถาบันอุดมศึกษา ที่มีผู้สละสิทธิ์ ไม่มาสอบสัมภาษณ์เกินกว่าร้อยละ 20 มีถึง 4 แห่ง ได้แก่ มหาวิทยาลัยขอนแก่น มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ และ วิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา คิดเป็นร้อยละ 27.9, 27.5, 27.0 และ 20.5 ตามลำดับ และนำข้อมูลไปเปรียบเทียบผลการศึกษาของคณะกรรมการการศึกษา

แห่งชาติ ซึ่งศึกษาข้อมูลการสอบคัดเลือกระหว่างปีการศึกษา 2522-2524 พบว่า แนวโน้มในการสละสิทธิ์เพิ่มสูงขึ้น และสถาบันอุดมศึกษาที่มีผู้สละสิทธิ์ไม่มาสอบสัมภาษณ์เกินกว่าร้อยละ 20 ก็คือสถาบันเดิม เพียงแต่สลับอันดับกัน จะเห็นว่าเกือบสิบปีที่ผ่านมา แนวโน้มการสละสิทธิ์เพิ่มสูงขึ้นอย่างชัดเจน และสถาบันที่มีผู้สละสิทธิ์เป็นจำนวนมากเกินร้อยละ 20 ก็ยืนยันสถาบันเดิม สำหรับสาขาวิชาที่ผู้สอบผ่านข้อเขียนสละสิทธิ์ ไม่มาสอบสัมภาษณ์มากที่สุด ได้แก่ สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ กับ สาขาวิทยาศาสตร์ธรรมชาติ และวิทยาศาสตร์สุขภาพ (อุทุมพร จามรมาน, 2530 : 42-45)

ยุพา วีระไวทยะและคณะ ได้ศึกษาข้อมูลการสอบคัดเลือกในปีการศึกษา 2531 พบว่า มหาวิทยาลัยที่มีผู้สละสิทธิ์มาก เมื่อเปรียบเทียบกับจำนวนรับนักศึกษาของแต่ละมหาวิทยาลัยดังกล่าว พบว่า มหาวิทยาลัยที่มีการสละสิทธิ์ มากกว่าร้อยละ 20 ของจำนวนรับมีอยู่ 6 สถาบัน เรียงจากสถาบันที่มีการสละสิทธิ์มากไปหาน้อย คือ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ร้อยละ 33.9 วิทยาลัยเทคโนโลยี กรุงเทพ ร้อยละ 33.3 มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ร้อยละ 31.9 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ร้อยละ 23.4 มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ร้อยละ 21.3 และมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ร้อยละ 20.6 ส่วนมหาวิทยาลัยที่มีการสละสิทธิ์น้อยที่สุด คือ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ร้อยละ 8.1 (ยุพา วีระไวทยะ และคณะ, 2532: 168)

รายงานผลการสอบคัดเลือกในปีการศึกษา 2533 พบว่า มหาวิทยาลัยที่มีผู้สละสิทธิ์มาก เมื่อเปรียบเทียบกับจำนวนรับนักศึกษาของแต่ละมหาวิทยาลัยดังกล่าว พบว่า มหาวิทยาลัยที่มีการสละสิทธิ์มากกว่าร้อยละ 20 ของจำนวนรับมีอยู่ 5 สถาบัน โดยเรียงจากสถาบันที่มีการสละสิทธิ์มากไปหาน้อย คือ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคลวิทยาเขตกรุงเทพ ร้อยละ 70 มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ร้อยละ 39.3 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ร้อยละ 33.4 มหาวิทยาลัยขอนแก่น ร้อยละ 25.9 และมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ร้อยละ 23.6 ส่วนมหาวิทยาลัยที่มีการสละสิทธิ์น้อยที่สุด คือ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ร้อยละ 5.2 (ทบวงมหาวิทยาลัย, 2533)

สำหรับผลการสอบคัดเลือกในปีการศึกษา 2534 พบว่า มหาวิทยาลัยที่มีผู้สละสิทธิ์มาก เมื่อเปรียบเทียบกับจำนวนรับนักศึกษาของแต่ละมหาวิทยาลัยดังกล่าวแล้วพบว่ามหาวิทยาลัยที่มีการสละสิทธิ์มากกว่าร้อยละ 20 ของจำนวนรับมี 7 สถาบัน โดยเรียงจากสถาบันที่มีการสละสิทธิ์มากไปหาน้อย คือ มหาวิทยาลัยนเรศวร ร้อยละ 67.7 สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตเทคนิคกรุงเทพฯ ร้อยละ 43.3 มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ร้อยละ 38.9 มหาวิทยาลัยขอนแก่น ร้อยละ 26.9 มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี ร้อยละ 26 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ร้อยละ 23.9 และมหาวิทยาลัยบูรพา ร้อยละ 21.5 ส่วนมหาวิทยาลัยที่มีการสละสิทธิ์น้อยที่สุดคือ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ร้อยละ 5.0 (ทบวงมหาวิทยาลัย, 2534)

สำหรับผลการสอบคัดเลือกในปีการศึกษปัจจุบัน (ปีการศึกษา 2535) พบว่า มหาวิทยาลัยที่มีผู้สละสิทธิ์มาก เมื่อเปรียบเทียบกับจำนวนรับนักศึกษาของแต่ละมหาวิทยาลัยดังกล่าวแล้ว พบว่า มหาวิทยาลัยที่มีการสละสิทธิ์มากกว่าร้อยละ 20 ของจำนวนรับมี 8 สถาบัน โดยเรียงจากสถาบันที่มีการสละสิทธิ์มากไปหาน้อย คือ มหาวิทยาลัยนเรศวร ร้อยละ 68.8 สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล คณะเกษตรศาสตร์ นครศรีธรรมราช ร้อยละ 53.3 สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตเทคนิคกรุงเทพฯ ร้อยละ 40.0 มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี ร้อยละ 38.8 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ร้อยละ 30.9 มหาวิทยาลัยบูรพา ร้อยละ 29.6 มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ร้อยละ 27.9 และมหาวิทยาลัยขอนแก่น ร้อยละ 20.2 ส่วนมหาวิทยาลัยที่มีการสละสิทธิ์น้อยที่สุด คือ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ร้อยละ 4.8 (ทบวงมหาวิทยาลัย, 2535)

อนาคตของการศึกษาในเอเชีย ตามทัศนะของ สโตน จอห์น สโตน (John Stone, 1984 : 172) ได้ทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับอนาคตของการศึกษาในเขตเอเชีย และแปซิฟิก ในปี ค.ศ. 2000 โดยทำการศึกษาวิจัยในวงกว้าง มิได้ระบุประเทศหนึ่งประเทศใด ซึ่งสรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

1. สภาพสังคมจะเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว มีผลกระทบต่อการดำรงชีพของประชาชน รวมถึงค่านิยมและแนวปฏิบัติในสังคม จะเปลี่ยนแปลงและอ่อนตัวลงกว่าเดิม คุณภาพของชีวิต ประชาชนที่ไม่อยู่ในระบบการศึกษา จะไม่มีความหมายมากนัก ประชาชนได้รับความทุกข์จากการทำลายสภาพแวดล้อม เพราะไม่เคยได้รับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับคุณค่าของสภาพธรรมชาติ

2. นโยบายทางการศึกษา นักการศึกษาจะต้องมองภาพการศึกษาให้กว้าง ต้องศึกษาและวิเคราะห์ว่า การศึกษาจะทำอะไรได้บ้าง ในสถานการณ์เปลี่ยนแปลงทางด้าน เศรษฐกิจ และสังคม โดยเฉพาะเป้าหมายของการศึกษาเพื่อมวลชนจะต้องกำหนดนโยบาย การศึกษาที่ปฏิบัติได้ มียุทธวิธีการดำเนินงานและมีทรัพยากรสนับสนุนอย่างพอเพียง นอกจากนี้ ที่คนคิดที่ว่านโยบายการศึกษา โดยทั่วไปไม่พอเพียงต่อการแก้ไขปัญหาในปัจจุบัน ก็จะต้อง เปลี่ยนแปลง เพื่อปรับปรุงระบบและวิธีการจัดการศึกษาให้สามารถแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ต่อไป

เกี่ยวกับความคาดหวัง และการวางแผนในการประกอบอาชีพของนักเรียนระดับ 9 (Grade 9) สตีเฟนสัน (Stephenson, 1955) พบว่า นักเรียนที่มีบิดามีอาชีพเกี่ยวกับ วิชาการสูง เด็กก็มักจะมี ความคาดหวังและความต้องการใช้วิชาการสูงไปด้วย ส่วนนักเรียนที่ มาจากครอบครัวที่บิดาไม่ได้ประกอบอาชีพที่ต้องใช้วิชาการสูงนัก ก็หวังที่จะประกอบอาชีพเดิม ของบิดา นอกจากนี้ยังพบว่า อาชีพของบิดามีความสัมพันธ์กับความมุ่งหวังในด้านอาชีพของ นักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับ ซิลแลน (Clellan, 1968) ที่ได้ทำการวิจัย พบว่าระดับอาชีพ ของบิดามีความสัมพันธ์ทางบวกกับโอกาสการเข้าศึกษาต่อมหาวิทยาลัยของนักเรียน กล่าวคือ ถ้าบิดามีระดับอาชีพสูง บุตรก็มีแนวโน้มที่จะศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยสูงด้วย และจากการค้นพบ ของ Rehberg และ Liestby ก็ได้ข้อค้นพบสอดคล้องกับ Clellan

โรกอฟฟ์ (Rogoff : 1961) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการวางแผนการศึกษา ต่อระดับอุดมศึกษา กับสถานภาพทางสังคมและความสามารถทางวิชาการ โดยทำการสำรวจ นักเรียนในโรงเรียนมัธยม 34,561 โรงเรียน พบว่า สถานภาพทางสังคม และครอบครัว และ ความสามารถทางการเรียน มีอิทธิพลต่อการวางแผนที่จะเข้าศึกษาในมหาวิทยาลัยเกือบเท่า เทียมกัน ประมาณร้อยละ 83 ของกลุ่มนักเรียนที่มีความสามารถสูง สถานภาพสูง วางแผนที่จะ เข้าเรียนต่อในระดับอุดมศึกษา และมีเพียงร้อยละ 43 ของกลุ่มที่มีความสามารถสูง แต่ สถานภาพทางครอบครัวต่ำที่วางแผนเข้าเรียนต่อในระดับอุดมศึกษา ขณะที่กลุ่มมีความสามารถ ต่ำ สถานภาพทางครอบครัวสูง วางแผนเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาถึงร้อยละ 53

โดยปกติแล้ว ผู้ที่อาศัยอยู่ในเมืองหลวง ย่อมมีแนวโน้มที่บุตรของเขาจะมีโอกาสได้ รับการศึกษาในระดับค่อนข้างสูงกว่าพวกที่อาศัยอยู่ในเมืองเล็ก ๆ หรือตามชนบท เบรเซอร์ และมาร์ติน (Brazer and Martin, 1962) พบว่า บุตรของผู้ที่ย้ายถิ่นที่อยู่มาจากชนบท

มาสู่เมือง ย่อมมีโอกาสที่บุตรจะได้รับการศึกษาในระดับสูงกว่า พวกในชนบทที่ไม่เคยเคลื่อนย้ายเลย คำกล่าวนี้สอดคล้องกับผลการศึกษาของซอห์ลสตรอม (Sahlstrom, 1962) ที่พบว่า พื้นเพทางบ้านของนักเรียนเป็นองค์ประกอบสำคัญในการตัดสินใจเลือกเรียนต่อระดับอุดมศึกษา นักเรียนที่มีบ้านอยู่ในเมืองมีแนวโน้มที่จะตัดสินใจเลือกเรียนต่อระดับอุดมศึกษา มากกว่านักเรียนที่มาจากครอบครัวชนบท

ในเรื่องเกี่ยวกับอาชีพนั้น ดีเซลและเทท (Ezell and Tatate, 1955) ได้ทำการวิจัยความมุ่งหวังในอนาคตของนักเรียนในโรงเรียนมัธยม กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนหญิงจำนวน 1,576 คน พบว่า มีจำนวนนักเรียนปานกลางที่เลือกอาชีพคล้ายกับบิดามารดาตัดสินใจเลือก กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นปีที่ 1 ของมหาวิทยาลัยแสตนฟอร์ด (Stanford University) ปี 1956-1957 พบว่า กลุ่มนักศึกษาที่เลือกอาชีพไว้เป็นอาชีพที่คล้ายคลึงกับอาชีพของบิดาและต้องการมีอาชีพตามแบบบิดา